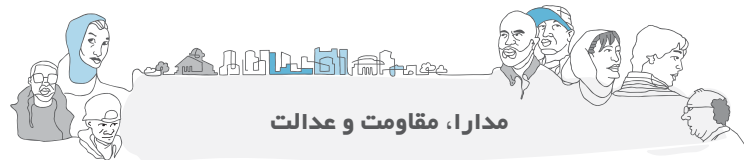

دیگه چی بهتر از این که رسیدی به درس آفرو با خیال راحت داری کتاب رو می‌بندی و میبوسی و میری تا روز کنکور برای ترکوندن!

هیچوقت یادت نره امیدت به روز کنکور باشه آگه یوقتی کم فوندی آگه یوقتی بی‌موصله بودی یوقتی اصلاً حال نکرده‌ی جامعه‌شناسی بفونی ... اشکال نداره امیدت به روز کنکور باشه ... زمان ما علوم و فنون ادبی نبود ما عروض و قافیه میفوندم. منم برای عروضی تو کتف نمیرفت که نمیرفت! به خودم گفتم همایون زاده ولش کن امیدت به خدا باشه! شاید باورتون نشه ولی اون سال فقط یه دونه تست از برا اومد در حالی که سالای پیش ۳ تا میومد و این‌گونه شد که من فارسی اقتصادیمو (یا همون علوم و فنون شماره ۸) در حد زد.

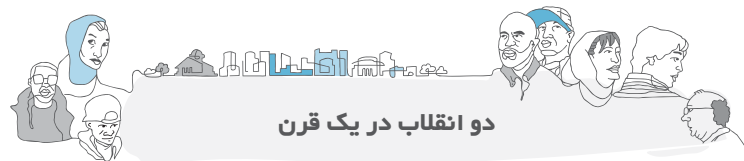
این رازو آفرو کتاب بهت گفتم که فکر نکنی فقط باید توکل کنی! نفیر بونم همت هم لازمه!

پیرامون دین اسلام مطالب زیادی در سال‌های گذشته خواندیم. اکنون به تکمیل آن‌ها می‌پردازیم؛ دین اسلام دین مکان و زمان خاصی نیست و به همین دلیل حیات‌بخشی و روشنگری آن محدود به قوم و زمان خاصی هم نیست. جهان اجتماعی که آگاهی و عمل را توأمان داشته باشد، جهانی زنده است و جهان اسلام نیز با توجه به این که عمل همراه با آگاهی و آگاهی همراه با عمل دارد، جهانی زنده و پویاست. این دو ویژگی به همراه خود همبستگی، تعاون و همکاری، امید و اطمینان، توجه به آینده و برنامه‌ریزی برای آن را می‌آورد. علوم اجتماعی مسلمانان همواره متناسب با تعریفی که از دانش داشتند و البته متناسب با نیازهای آنان شکل گرفته است؛ یکی از مهم‌ترین این علوم، علم فقه است. علم فقه دربارهٔ چگونگی رفتار اجتماعی مسلمانان و جامعهٔ اسلامی، احکام و قواعدی را وضع می‌کند.

فقه اسلامی: **۱** این امکان را به جامعهٔ اسلامی می‌دهد تا با استفاده از آن هنجارها و رفتارهای خود را مورد ارزیابی و انتقاد قرار دهد، **۲** ویژگی‌های جامعهٔ مطلوب و آرمانی را مشخص می‌کند، **۳** راه‌های حرکت از وضعیت موجود به سمت وضعیت مطلوب را نشان می‌دهد و **۴** با به رسمیت شناختن تفاوت‌های قومی، نژادی، زبانی و فقهی این تفاوت‌ها را به فرصتی برای شکل‌گیری امت اسلامی تبدیل کرده است.

نکته در جهان اسلام مکاتب و مذاهب مختلف فقهی در مواجهه با شیوه‌های زندگی، نظام‌های اجتماعی و به ویژه قدرت‌های اجتماعی موجود، فعال بوده‌اند. آرمان‌های اجتماعی فقه اسلامی: **۱** مدارای اجتماعی با مسلمانان و همهٔ کسانی که به دنبال صلح‌اند **۲** دفاع از مرزهای اسلامی در برابر تهاجم متجاوزان **۳** تلاش برای تحقق و گسترش عدالت.

انقلاب‌های مشروطه و انقلاب اسلامی دو انقلاب بزرگ قرن بیستم هستند که فقه شیعه نقش مهمی در تعیین نوع رابطهٔ مردم با حکومت در آن‌ها داشته است. در ابتدای قرن بیستم میرزای نائینی با توجه به واقعیات اجتماعی ایران و با استفاده از فقه شیعی نظام مشروطه را تبیین و امام خمینی (ره) با توجه به شرایط اجتماعی پایان قرن بیستم مسألهٔ ولایت و انقلاب اسلامی را مطرح کرد. مقبولیت و مرجعیت فقه شیعی در ایران موجب شد که براساس این دو نظریهٔ فقهی، انقلاب مشروطه و انقلاب اسلامی به وقوع بپیوندند.

ویژگی‌های جامعهٔ آرمانی فقه شیعه: **۱** عادلانه بودن ساختار و روابط **۲** عالم و عامل بودن کارگزاران به عدالت یا عالم و عادل بودن آن‌ها

انقلاب مشروطه

در دورانی که اندیشه‌های مشروطه ظهور یافت، نظام ایل قاجار بر سر کار بود. میرزای نائینی در آن روزگار معتقد بود در راستای تحقق جامعه آرمانی از منظر فقه شیعی نمی‌توان ملاک دوم را ایجاد کرد؛ زیرا این امر مستلزم تغییر نظام پادشاهی آن زمان بود. *پس بیخیال دومی میشیم و میریم سراغ ویژگی اول؛* برای تحقق آن مجلسی طراحی شد که از طریق آن مردم بتوانند سازمان‌ها و ساختارهای عادلانه‌ای را سامان دهند. هرچند مشروطه و مجلس آن، نظام مطلوب نبوده و آرمان‌شهر را به دنبال نمی‌آورد ولی *در اون شرایط از هیچی بهتر بود* (ع)

میرزای نائینی بر حمایت مردم از مشروطه و تشکیل مجلس آن تأکید کرده و از نظر او مشروط کردن به معنای مشروط کردن عملکرد حکام و حکومت در چارچوب مقررات عادلانه مجلس است.

نکته ترکیبی درس ۱۴ یازدهم: جنبش عدالتخانه به تشکیل مجلس و انقلاب مشروطه منجر شد اما در تشکیل این مجلس دو گروه نقش داشتند: **۱** عالمان مسلمان **۲** منورالفکران غرب‌زده. هر دوی این گروه‌ها نام مشروطه را پذیرفتند اما برای هر کدام مشروطه معنای متفاوتی داشت. از نظر عالمان مسلمان مشروطه، مشروط کردن حاکمیت به احکام عادلانه الهی است اما منورالفکران، مشروطه را نوعی حکومت سکولار، مانند دولت انگلستان می‌دانستند. از نظر آنان مجلس محلی بود که در آن قوانین نه بر پایه احکام اسلامی بلکه براساس خواست و اراده بشر تنظیم می‌شود.

انقلاب اسلامی

در پایان قرن بیستم امام خمینی به این نتیجه رسید که مردم ایران می‌توانند جامعه‌ای ایجاد کنند که هر دو ویژگی جامعه آرمانی را داشته باشد. مردم در این جامعه از طریق دو اهرم **۱** مجلس شورای اسلامی و **۲** مجلس خبرگان، در تحقق نظام مطلوب خود مشارکت می‌کنند. مجلس شورای اسلامی با مشارکت مردم، شرط اول جامعه آرمانی و مجلس خبرگان نیز از طریق شناسایی، معرفی و نظارت بر رهبر جامعه، موظف است شرط دوم را تحقق بخشد. عالمان مسلمان علاوه بر استفاده از فقه شیعی با علوم اجتماعی جهان متجدد نیز آشنایی دارند و برای تبیین و توصیف جهان کنونی از طریق این دانش‌ها نظریات جدیدی ارائه کرده‌اند.

فواید استفاده از علوم اجتماعی مدرن برای عالمان مسلمان:

۱ زمینه طرح مسائل جدید را فراهم می‌آورد.

۲ امکان گسترش علوم اجتماعی مسلمانان را فراهم می‌کند.

۳ علاوه بر توصیف و تبیین مسائل جهان اسلام، مسائل جامعه جهانی را نیز تحلیل می‌کند.

۴ برای برون‌رفت از بحران‌هایی مانند بحران آگاهی و بحران معنا راه‌حل ارائه می‌دهد.

ویژگی‌های علوم اجتماعی جهان اسلام در مقایسه با علوم اجتماعی:

۱ متناسب با معنای علم در جهان اسلام است.

۲ در کنار منابع و ابزارهای تجربی از منابع عقلانی و وحیانی نیز استفاده می‌کند.

۳ علاوه بر تعامل با داده‌های حسی و تجربی و تعامل با ارزش‌ها، هنجارها و آرمان‌های فرهنگی، اجتماعی و تاریخی به انتقاد و ارزیابی آن‌ها نیز می‌پردازد.

۴ به رغم ارتباط با فرهنگ‌ها و سنت‌های زمان خود، خود را از نگاه آن‌ها تعریف نمی‌کند بلکه با استفاده از این عقلانیت به گونه‌ای مستقل به ارزیابی فرهنگ و تاریخ مربوط به خود می‌پردازد.

۵ عقلانیت جهان اسلام با وجود این که در تولید دانش نقش محوری دارد ولی همه عرصه‌ها را دربر نمی‌گیرد بلکه از علوم تجربی و وحیانی هم استفاده می‌کند.

۶ علوم اجتماعی اسلامی به تبیین و توصیف جامعه کنونی و آرمانی پرداخته و علاوه بر این‌ها جامعه جهانی را نیز دآوری می‌کند و راهکارهایی برای تغییر وضعیت موجود ارائه می‌کند.

تمامی ویژگی‌هایی که در بالا ذکر شد نوعی از علوم اجتماعی را به وجود می‌آورد که کارکردهای زیر را دارد:

- ۱ فهم، توصیف و تفسیر پدیده‌ها
- ۲ تبیین و شناخت علل شکل‌گیری و به وجود آمدن پدیده‌های اجتماعی
- ۳ داوری درباره ارزش‌ها، هنجارها و آرمان‌های فرهنگ‌های مختلف
- ۴ توصیف جامعه آرمانی
- ۵ ارائه راهکارهایی برای رهایی از وضعیت موجود و رسیدن به وضعیت مطلوب

تعریف معنای خاص عقل: قوه‌ای است که انسان به کمک آن حقایق و قواعد جهان را می‌شناسد.

براساس موضوع مورد مطالعه خود به اقسامی تقسیم می‌شود:

عقل نظری

واقعیت‌هایی را که مستقل از آگاهی و اراده انسان وجود دارند، شناسایی می‌کند و علومی مانند فلسفه، ریاضیات و طبیعیات را پدید می‌آورد. مثال قانون علیت در فلسفه با قانون جاذبه زمین در فیزیک با این عقل شناخته می‌شوند.

عقل علمی

واقعیت‌هایی را که با آگاهی و اراده انسان به وجود می‌آیند، مانند ارزش‌ها و آرمان‌ها، شناسایی می‌کند؛ مثلاً خوبی عدالت و بدی ظلم را می‌شناسد. این عقل، علوم انسانی و اجتماعی را پدید می‌آورد.

عقل نظری	عقل عملی
در طبیعت و جامعه هیچ رخدادی، خودبه‌خودی و بدون علت رخ نمی‌دهد.	هرگز جامعه‌ای بدون تأمین میزانی از عفت، شجاعت، حکمت و عدالت روی سعادت دنیوی و اخروی را نخواهد دید.

مقایسه علوم اجتماعی در جهان متجدد و جهان اسلام	
علوم اجتماعی جهان متجدد	علوم اجتماعی جهان اسلام
تبیینی	از سطوح مختلف عقل استفاده می‌کند و تبیین را به تبیین تجربی محدود نمی‌داند.
تفسیری	تفسیر را نوعی تبیین و استدلال عقلانی می‌شمارد و به همین دلیل تفسیر و تبیین در تقابل با هم قرار نمی‌گیرند.
انتقادی	از ظرفیت جهان شمول عقل نظری، عقل عملی و وحی برای داوری ارزش‌ها استفاده می‌کند.

معلول	علت
محدود نبودن حیات‌بخشی آن به قرون و دوران خاص	محدود نبودن دین اسلام به زمان و مکان خاص
۱ زنده بودن جهان‌های اجتماعی از جمله اسلام ۲ در پی داشتن نشانه‌هایی چون همبستگی، تعاون و همکاری، امید و اطمینان، توجه به آینده و برنامه‌ریزی برای آن	آگاهی توأم با عمل و عمل توأم با آگاهی
فراهم شدن امکان شکل‌گیری امت اسلامی	به رسمیت شناختن تفاوت‌های زبانی، نژادی و قومی در جهان اسلام
شکل‌گیری دو انقلاب اجتماعی در یک قرن در ایران (انقلاب مشروطه و انقلاب اسلامی)	۱ مقبولیت فقه شیعی ۲ مرجعیت فقه شیعی
تحقق ویژگی اول جامعه آرمانی از نظر فقه شیعه یعنی روابط و ساختارهای عادلانه	مجلس شورای اسلامی
تحقق ویژگی دوم جامعه آرمانی از نظر فقه شیعه یعنی عالم و عادل بودن حاکمان	مجلس خبرگان رهبری
۱ فراهم شدن زمینه طرح نظریات جدید ۲ گسترش علوم اجتماعی جهان اسلام	تعامل فقه شیعه با علوم اجتماعی مدرن
۳ توصیف و تبیین مسائل جامعه جهانی در کنار توصیف و تبیین مسائل جهان اسلام	
۴ ارائه راهکارهایی برای رسیدن به وضعیت مطلوب	

فب این دیگه فونّه آفر در سنامه بود ... الان به فس عیبی دارم ... تا دیروز دلم میخواست سریع کتاب تموم شه اما الان دلم می‌فواد باز کلی بنویسم ... (تو)

به چیز بی ربط ...

یادمه مشاورمون چند روز قبل کنکور اومد باهامون صحبت کنه گفت شب قبل کنکور پاک‌کنا تونو سوراخ کنید از توش نخ رد کنید که یوقت فدایی نگرده از روی میز نیفته زمین و شما بفواید کلی در به در دنبالش بگردید! نه که فکر کنید داشت شوخی میکردا نه! فیلی هدی داشت می‌گفت. فرداش که رفتیم کنکور بدیم دیدم ای دل غافل انگار فقط من مسافره‌اش کردم و فرشو هدی نگرفتم ... بعده‌ها فهمیدم

این هرفو فیلی از مشاورا به دانش‌آموزا میزنن و الکی دارن پو میدن

#پوگیر نباشیم

فلاصه که به نظر من این کار و نکتید فیلی لوسه ته تهنش دوتا پاک‌کن پبیرد

بعدشم آگه فواستید پاک‌کنتونو گردن بند کنید تور و فدا باکش نبنید که در بره بفوره وسط پشوپالتون (تو)

۱۳۴۵- کدام گزینه جدول زیر را به درستی کامل می‌کند؟

جامعه‌شناسی	تبیینی	تفهیمی	انتقادی
عقل	ب	ج	الف

(۱) عقل انتقادی - عقل ابزاری - عقل تفسیری

(۲) عقل تفسیری - عقل ابزاری - عقل تبیینی

(۳) عقل انتقادی - عقل تبیینی - عقل تفسیری

(۴) عقل تفسیری - عقل تبیینی - عقل تبیینی

۱۳۴۶- به ترتیب جامعه‌شناسی تبیینی و تفهیمی چه نوع دانش‌هایی تولید می‌کنند؟

(۱) تبیینی - تجویزی

(۲) تبیینی - تفسیری

(۳) تجویزی - تفسیری

(۴) تجویزی - تبیینی

۱۳۴۷- هدف جامعه‌شناسی تبیینی و انتقادی از استفاده از عقل ابزاری و انتقادی چیست؟

(۱) پیش‌بینی و کنترل پدیده‌های اجتماعی - فهم دیگران و کنش‌های آنان

(۲) ایجاد ارتباط با دیگران - فهم دیگران و کنش‌های آنان

(۳) ایجاد ارتباط با دیگران - داوری ارزشی و انتقادی

(۴) پیش‌بینی و کنترل پدیده‌های اجتماعی - داوری ارزشی و انتقادی

۱۳۴۸- به ترتیب علم اجتماعی از نظر ابن خلدون و جامعه‌آرمانی او چه نام دارند؟

(۱) علم مدنی - ندارد

(۲) علم عمران - ندارد

(۳) علم مدنی - اوتوپیا

(۴) علم عمران - اوتوپیا

۱۳۴۹- کدام گزینه به تعریف مدینه ضاله و علت وجود کاست در جامعه هند اشاره دارد؟

(۱) این جامعه در اثر انحراف نظری از مدینه فاضله به وجود می‌آید و جامعه‌ای است که در آن نظریات علمی پذیرفته‌شده در مدینه فاضله تحریف شده و ارزش‌ها

و آرمان‌های غیرعقلانی را، ارزش‌ها و آرمان‌های عقلانی معرفی می‌کند - دشواری فهم معارف هندیان

(۲) این جامعه در اثر انحراف عملی از مدینه فاضله به وجود می‌آید و جامعه‌ای است که در آن با آنکه افراد علوم عقلانی و وحیانی را می‌شناسند اما از آن استفاده

نمی‌کنند - دشواری فهم معارف هندیان

(۳) این جامعه در اثر انحراف عملی از مدینه فاضله به وجود می‌آید و جامعه‌ای است که در آن با آنکه افراد علوم عقلانی و وحیانی را می‌شناسند اما از آن استفاده

نمی‌کنند - باور دینی هندوها مبنی بر نوع آفرینششان

(۴) این جامعه در اثر انحراف نظری از مدینه فاضله به وجود می‌آید و جامعه‌ای است که در آن نظریات علمی پذیرفته‌شده در مدینه فاضله تحریف شده و ارزش‌ها

و آرمان‌های غیرعقلانی را، ارزش‌ها و آرمان‌های عقلانی معرفی می‌کند - باور دینی هندوها مبنی بر نوع آفرینششان

(+ درس ۳ یازدهم)

۱۳۵۰- هر یک از موارد زیر با کدام جامعه از نظر فارابی ارتباط دارد؟

❶ در آن افراد، غلبه بر سایرین را ارزش اجتماعی برتر می‌دانند.

❷ نمی‌تواند درباره ارزش‌ها و حقایق زندگی صحبت کنند.

❸ جوامع اساطیری

(۱) مدینه تغلب - مدینه جاهله - مدینه فاضله

(۲) مدینه تغلب - مدینه جاهله - مدینه فاسقه

(۳) مدینه جاهله - مدینه فاسقه - مدینه ضاله

(۴) مدینه ضاله - مدینه ضاله - مدینه جاهله

درس دهم: افق علوم اجتماعی در جهان اسلام

۱۳۵۱- بین علم فقه و مسائل اجتماعی چه رابطه‌ای وجود دارد؟

(۱) مسائل اجتماعی توسط علم فقه توصیف و تبیین می‌شود.

(۲) علم فقه صرفاً ویژگی‌های جامعه مطلوب و آرمانی را مشخص می‌کند.

(۳) درباره چگونگی رفتار اجتماعی مسلمانان، احکام و قواعدی را مطرح می‌کند.

(۴) مکاتب و مذاهب فقهی به رغم مشترکات فراوان، همواره بر تفاوت‌ها تأکید کرده‌اند.

۱۳۵۲- در رابطه با فعالیت فقهای مسلمان، کدام گزینه نادرست است؟

(۱) مدارا با همه کسانی که به دنبال زندگی صلح‌آمیزند

(۲) دفاع از مرزهای اسلامی در برابر تهاجم متجاوزان

(۳) تلاش برای تحقق و گسترش مشارکت

(۴) تلاش برای یکسان شدن مذاهب در جهان اسلام

۱۳۵۳- به ترتیب، تبیین نظام مشروطه و انقلاب اسلامی توسط چه کسانی انجام شد؟

(۱) میرزای نائینی - امام خمینی

(۲) شیخ فضل‌الله نوری - علامه طباطبایی (۳) فضل‌الله نوری - امام خمینی

(۴) میرزای نائینی - علامه طباطبایی

۱۳۵۴- در دیدگاه فقهای شیعه، حاکمان و کارگزاران جامعه باید چه ویژگی‌هایی داشته باشند؟

- (۱) شجاع و مدبر
- (۲) مدیر و مدبر
- (۳) عالم و عادل
- (۴) عادل و مؤمن

۱۳۵۵- دیدگاه میرزای نائینی درباره تغییر نظام پادشاهی چه بود و این دیدگاه او متأثر از چه موضوعی بود؟

- (۱) امکان تغییر نظام - شرایط آن زمان جامعه ایران
- (۲) عدم امکان تغییر نظام - شرایط آن زمان جامعه ایران
- (۳) عدم امکان تغییر نظام - شرایط جامعه جهانی
- (۴) امکان تغییر نظام - شرایط جامعه جهانی در آن زمان

۱۳۵۶- از دیدگاه میرزای نائینی، مشروطه به چه معناست؟

- (۱) مشروطه کردن حاکمان و حکومت به عمل در چارچوب مقررات عادلانه مجلس
- (۲) تحقق نظام مطلوب در زمان غیبت امام معصوم
- (۳) تحقق شرط علم و عدل برای حاکم جامعه اسلامی
- (۴) ایجاد روابط و ساختارهای عادلانه بدون نیاز به مشارکت مردم

۱۳۵۷- انقلاب مشروطه و انقلاب اسلامی در چه زمانی اتفاق افتادند؟

- (۱) آغاز قرن بیستم - میانه قرن بیستم (۲) میانه قرن بیستم - پایان قرن بیستم (۳) میانه قرن بیستم - پایان قرن بیستم (۴) آغاز قرن بیستم - پایان قرن بیستم

۱۳۵۸- در نظام جمهوری اسلامی دو ویژگی ایجاد ساختارهای عادلانه با همراهی مردم و عالم و عادل بودن حاکمان و کارگزاران از چه طریقی تحقق می‌یابند؟

- (۱) مجلس شورای اسلامی - مجلس خبرگان
- (۲) مجلس خبرگان - شورای نگهبان
- (۳) مجلس شورای اسلامی - مجمع تشخیص مصلحت نظام
- (۴) مجلس خبرگان - مجلس شورای اسلامی

۱۳۵۹- در رابطه با فواید آشنایی عالمان مسلمان با علوم اجتماعی جهان متجدد، کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) می‌تواند زمینه طرح نظریات جدید را فراهم کند و برای شناخت مسائل اجتماعی از آن‌ها کمک بگیرد.
- (۲) به متفکران مسلمان امکان می‌دهد برای برون‌رفت از بحران معنا در جوامع اسلامی راه‌حل ارائه دهند.
- (۳) به متفکران اسلام امکان می‌دهد که علوم اجتماعی جهان اسلام را گسترش دهند و علاوه بر آن، مسائل جامعه جهانی را نیز تحلیل کنند.
- (۴) برای برون‌رفت از بحران‌هایی مانند بحران آگاهی و بحران معنا راه‌حل ارائه دهند.

۱۳۶۰- کدام عامل در تولید دانش علمی جهان اسلام نقش محوری دارد و در کنار آن از کدام دانش‌ها استفاده می‌شود؟

- (۱) عقلانیت - دانش شهودی و وحیانی (۲) وحی - حس و تجربه و عقل
- (۳) عقلانیت - حس و تجربه و وحی
- (۴) وحی - عقلانیت و شهود

۱۳۶۱- درباره علوم اجتماعی جهان اسلام کدام ترتیب صحیح است؟

- (۱) توصیف پدیده‌های اجتماعی - داورى درباره ارزش‌ها و هنجارها - برون‌رفت از وضعیت موجود - ترسیم جامعه آرمانی
- (۲) داورى درباره ارزش‌ها و هنجارها - ترسیم جامعه آرمانی - تبیین پدیده‌های اجتماعی - برون‌رفت از وضعیت موجود
- (۳) ترسیم جامعه آرمانی - داورى درباره ارزش‌ها و هنجارها - توصیف پدیده‌های اجتماعی - حرکت به سوی جامعه مطلوب
- (۴) توصیف پدیده‌های اجتماعی - تبیین و شناخت علل شکل‌گیری آن‌ها - ترسیم جامعه آرمانی - حرکت به سوی جامعه مطلوب

۱۳۶۲- به ترتیب علوم: فلسفه، جامعه‌شناسی، ریاضیات توسط کدام یک از انواع عقل به وجود می‌آیند؟

- (۱) عقل نظری - عقل عملی - عقل نظری
- (۲) عقل عملی - عقل عملی - عقل نظری
- (۳) عقل عملی - عقل نظری - عقل نظری
- (۴) عقل نظری - عقل عملی - عقل عام

۱۳۶۳- در ارتباط با دیدگاه متفکران مسلمان درباره علوم اجتماعی کدام عبارت نادرست است؟

- (۱) با شناخت تفاوت پدیده‌های اعتباری و پدیده‌های تکوینی، علوم اجتماعی را شبیه علوم طبیعی نمی‌دانند.
- (۲) بر خلاف رویکرد تفسیری، هر تفسیری را نوعی تبیین به شمار نمی‌آورند؛ زیرا تفسیر نیازمند استدلال است.
- (۳) دانش علمی را به دانش حسی و تجربی محدود نمی‌کنند و تفسیر را در مقابل تبیین نمی‌دانند.
- (۴) برای داورى درباره ارزش‌ها، از ظرفیت عقل نظری و عملی و وحی بهره می‌برند.

۱۳۶۴- کدام گزینه به ترتیب به علت و نتیجه «شکل‌گیری دو انقلاب اجتماعی در یک قرن در ایران» و «محدود نبودن دین اسلام به زمان و مکان خاص» کدام است؟

- (۱) مقبولیت فقه شیعی - مقبولیت و مرجعیت فقه شیعی
- (۲) مرجعیت فقه شیعی - محدود نبودن دین اسلام به زمان و مکان خاص
- (۳) تعامل فقه شیعه با علوم اجتماعی مدرن - محدود نبودن دین اسلام به زمان و مکان خاص
- (۴) فراهم شدن زمینه طرح نظریات جدید - مقبولیت و مرجعیت فقه شیعی

۱۳۶۵- کدام یک از گزینه‌های زیر نادرست است؟

- (۱) جهان اسلام با توجه به تعریفی که از دانش علمی داشته و به تناسب جریان‌های فکری و اجتماعی درون خود، علوم و دانش‌هایی را شکل داده است.
- (۲) علوم اجتماعی جهان اسلام همواره ناظر به مسائل و نیازهای اجتماعی آن بوده است. یکی از مهم‌ترین شاخه‌های علوم اجتماعی مسلمانان، علم فقه است.
- (۳) فقه مسائل اجتماعی را توصیف یا تبیین کرده و در ادامه دربارهٔ چگونگی رفتار اجتماعی مسلمانان و جامعهٔ اسلامی، احکام و قواعدی را طرح می‌کند.
- (۴) جامعهٔ اسلامی با استفاده از این شاخهٔ علوم اجتماعی خود، رفتارها و هنجارهای اجتماعی را ارزیابی و نقد می‌نماید و دربارهٔ آن‌ها داوری می‌کند.

۱۳۶۶- به ترتیب «تحقق ویژگی اول جامعهٔ آرمانی از نظر فقه شیعه یعنی روابط و ساختارهای عادلانه» و «تحقق ویژگی دوم جامعهٔ آرمانی از نظر فقه شیعه یعنی عالم

و عدل بودن حاکمان» چگونه محقق می‌شود؟

- (۱) مجلس شورای اسلامی - مقبولیت و مرجعیت فقه شیعی
- (۲) مقبولیت و مرجعیت فقه شیعی - مجلس شورای اسلامی
- (۳) مجلس شورای اسلامی - مجلس خبرگان رهبری
- (۴) مجلس خبرگان رهبری - مجلس شورای اسلامی

۱۳۶۷- چه تعداد از موارد زیر را می‌توان از فواید فقه اسلامی دانست؟

- ❖ مشخص کردن ویژگی‌های جامعهٔ مطلوب و آرمانی
  - ❖ توصیف یا تبیین مسائل اجتماعی
  - ❖ تجویز راه‌های برون‌رفت از وضعیت موجود به سوی وضعیت مطلوب
  - ❖ مطرح کردن قواعدی دربارهٔ چگونگی رفتار اجتماعی مسلمانان و جامعهٔ اسلامی
- (۱) چهار (۲) سه (۳) دو (۴) یک

۱۳۶۸- برخورد فقه اسلامی با تفاوت‌های قومی، نژادی، زبانی و فقهی چگونه بود و مکاتب و مذاهب فقهی چه ویژگی‌ای داشتند؟

- (۱) این تفاوت‌ها را به فرصتی برای شکل‌گیری امت اسلامی تبدیل کرد - تفاوت‌های بنیادین داشتند
- (۲) میان تفاوت‌های قومی، نژادی و زبانی و تفاوت‌های فقهی، فرق قائل است - تفاوت‌های بنیادین داشتند
- (۳) این تفاوت‌ها را به فرصتی برای شکل‌گیری امت اسلامی تبدیل کرد - از مشترکات فراوانی برخوردار بودند
- (۴) میان تفاوت‌های قومی، نژادی و زبانی و تفاوت‌های فقهی، فرق قائل است - از مشترکات فراوانی برخوردار بودند

۱۳۶۹- عامل زنده بودن جهان اسلام چیست؟

- (الف) آگاهی همراه با عمل (ب) عمل توأم با آگاهی (ج) عمل به دستورات قرآن (د) آگاهی دستورات دین
- (۱) الف - ج (۲) ج - د (۳) د - ب (۴) ب - الف

۱۳۷۰- کدام اصل در جهان اسلام به این امر منجر می‌شود که مسلمانان تمام جهان باید به یاری مسلمانان فلسطینی شتافته و آنان را یاری کنند؟

- (۱) مسلمانان موظف به مدارا با یکدیگر هستند.
- (۲) مسلمانان موظف به مدارا با تمام مردم جهان هستند.
- (۳) مسلمانان موظف به گسترش عدالت در تمام مناطق هستند.
- (۴) مسلمانان موظف به دفاع از مظلومان جدای از هر نژاد و زبان هستند.

۱۳۷۱- کدام گزینه جدول زیر را به درستی کامل می‌کند؟

علت	معلول
آگاهی توأم با عمل و عمل توأم با آگاهی	(۱)
به رسمیت شناختن تفاوت‌های زبانی، نژادی و قومی در جهان اسلام	(۲)

- (۱) زنده بودن جهان‌های اجتماعی از جمله اسلام - گسترش علوم اجتماعی جهان اسلام
- (۲) در پی داشتن نشانه‌هایی چون همبستگی، تعاون و همکاری، امید و اطمینان - گسترش علوم اجتماعی جهان اسلام
- (۳) در پی داشتن نشانه‌هایی توجه به آینده و برنامه‌ریزی برای آن - فراهم شدن امکان شکل‌گیری امت اسلامی
- (۴) فراهم شدن زمینهٔ طرح نظریات جدید - فراهم شدن امکان شکل‌گیری امت اسلامی

۱۳۷۲- چه تعداد از موارد زیر نادرست است؟

- (الف) فقه شیعی در ایران همواره نقش مهمی در تعیین نوع رابطهٔ مردم با قدرت‌های داخلی و خارجی داشته و در قرن بیستم توانسته است نظریات لازم برای دو انقلاب اجتماعی را پدید آورد: انقلاب مشروطه و انقلاب اسلامی.
- (ب) در آغاز قرن بیستم میرزای شیرازی با توجه به واقعیت‌های اجتماعی ایران با استفاده از فقه، نظام مشروطه را تبیین کرد و امام خمینی با توجه به شرایط پایان قرن بیستم مسأله ولایت فقیه و انقلاب اسلامی را طرح نمود.
- (ج) مقبولیت و مرجعیت علم فقه در فرهنگ عمومی جامعهٔ ایران موجب آن شده که بر اساس این دو نظریهٔ فقهی، دو انقلاب اجتماعی در یک قرن در جامعهٔ ایران شکل بگیرد.
- (د) فقه شیعه جامعه‌ای را مطلوب می‌داند که دارای دو ویژگی است: اول اینکه روابط و ساختارهای آن با مشارکت و همراهی مردم، عادلانه باشد؛ دوم اینکه حاکمان جامعه نیز عالم به عدالت و عمل‌کننده به آن باشند.

- (۱) چهار (۲) سه (۳) دو (۴) یک

۱۳۷۳- نمی‌توان گفت میرزای نائینی معتقد بود که:

- (۱) در شرایط آن روزگار می‌توان یکی از شروط جامعه آرمانی فقه شیعی یعنی عالم و عادل بودن حکام را تحقق بخشید.
- (۲) می‌توان روابط و ساختارهای عادلانه جامعه را با مشارکت و همراهی مردم از طریق مجلس و سازمان‌های مرتبط محقق ساخت.
- (۳) مشروطه مجلسی را برقرار می‌سازد که گرچه نظام مطلوب نیست ولی بهترین نظام ممکن در آن شرایط است.
- (۴) باید مجلسی تشکیل شود که حکومت و حاکم آن را ملزم به عمل کردن در چارچوب مقررات عادلانه سازد.

۱۳۷۴- کدام گزینه روند صحیحی را نشان می‌دهد؟ (روابط علی و معلولی)

- (۱) توصیف و تبیین مسائل جامعه جهانی در کنار توصیف و تبیین مسائل جهان اسلام
- (۲) در پی داشتن نشانه‌هایی چون همبستگی، تعاون و همکاری، امید و اطمینان، توجه به آینده و برنامه‌ریزی برای آن
- (۳) فراهم شدن امکان شکل‌گیری امت اسلامی
- (۴) محدود نبودن دین اسلام به زمان و مکان خاص

۱۳۷۵- هر یک از موارد زیر با کدام عقل قابل شناخت است؟

④ شناخت خوبی عدالت   ④ قانون جاذبه در فیزیک

- (۱) عقل عملی - عقل نظری
- (۲) عقل نظری - عقل عملی
- (۳) عقل عملی - عقل عملی
- (۴) عقل نظری - عقل عملی

۱۳۷۶- چه تعداد از موارد زیر را می‌توان از کارکردهای علوم اجتماعی در جهان اسلام دانست؟

- (الف) قدرت فهم، تفسیر و توصیف پدیده‌های اجتماعی را دارد.
- (ب) توان تبیین و شناخت علل شکل‌گیری و به وجود آمدن پدیده‌های اجتماعی را دارد.
- (ج) درباره جامعه آرمانی سخن می‌گوید.
- (د) درباره ارزش‌ها، هنجارها و آرمان‌های درون فرهنگ‌های مختلف می‌تواند داوری کند.

(ه) با توصیف و تبیین وضعیت موجود راه‌های برون‌رفت از آن را به سوی جامعه مطلوب شناسایی می‌کند.

- (۱) پنج
- (۲) چهار
- (۳) سه
- (۴) دو

۱۳۷۷- عقلانیت در جهان اسلام:

- (الف) علاوه بر تعامل با داده‌های حسی و تجربی و تعامل فعال با ارزش‌ها، هنجارها و آرمان‌های فرهنگی آن‌ها را مورد ارزیابی قرار می‌دهد.
- (ب) به دلیل تعامل با فرهنگ‌ها و سنت‌های تاریخ اطراف خود، ارزش‌ها و اعتبار روشنگرایانه خود را از متن فرهنگ و کنش‌های عاملان می‌گیرد.
- (ج) به گونه‌ای مستقل به ارزیابی فرهنگ و تاریخ مربوط به خود می‌پردازد.
- (د) از منابع و ابزارهای تجربی برای توصیف و تبیین مسائل اجتماعی استفاده خواهد کرد.

- (۱) د - ج
- (۲) ج - الف
- (۳) الف - ب
- (۴) ب - د

۱۳۷۸- کدام گزینه از فواید استفاده از علوم اجتماعی مدرن برای عالمان مسلمان نیست؟

- (۱) امکان گسترش علوم اجتماعی مسلمانان را فراهم می‌کند.
- (۲) برای برون‌رفت از بحران‌های مانند بحران آگاهی و بحران معنا راه‌حل ارائه می‌دهد.
- (۳) از طرح مسائل و مشکلات جدید جلوگیری می‌کند.
- (۴) علاوه بر توصیف و تبیین مسائل جهان اسلام، مسائل جامعه جهانی را نیز تحلیل می‌کند.

۱۳۷۹- کدام گزینه از ویژگی‌های علوم اجتماعی جهان اسلام در مقایسه با علوم اجتماعی نمی‌باشد؟

- (۱) علاوه بر تعامل با داده‌های حسی و تجربی و تعامل با ارزش‌ها، هنجارها و آرمان‌های فرهنگی، اجتماعی و تاریخی به انتقاد و ارزیابی آن‌ها نیز می‌پردازد.
- (۲) به رغم ارتباط با فرهنگ‌ها و سنت‌های زمان خود، خود را از نگاه آن‌ها تعریف نمی‌کند بلکه با استفاده از این عقلانیت به گونه‌ای مستقل به ارزیابی فرهنگ و تاریخ مربوط به خود می‌پردازد.

- (۳) علوم وحیانی در جهان اسلام با وجود اینکه در تولید دانش نقش محوری دارد ولی همه عرصه‌ها را در بر نمی‌گیرد بلکه از علوم تجربی و عقلانی هم استفاده می‌کند.
- (۴) علوم اجتماعی اسلامی به تبیین و توصیف جامعه کنونی و آرمانی پرداخته و علاوه بر اینها جامعه جهانی را نیز داوری می‌کند و راهکارهایی برای تغییر وضعیت موجود ارائه می‌کند.

۱۳۸۰- مشروطه مورد نظر میرزای نائینی چگونه بود و نظر منورالفکران غربگرا در این باره چیست؟ (+درس ۱۴ یازدهم)

- (۱) مشروط کردن به معنای مشروط کردن عملکرد حکام و حکومت در چارچوب مقررات عادلانه مجلس است - نوعی حکومت سکولار، مانند دولت انگلستان
- (۲) مشروط کردن به معنای مشروط کردن عملکرد حکام و حکومت در چارچوب مقررات عادلانه مجلس است - مشروط کردن پادشاه به انجام اعمالی که الهی است
- (۳) نوعی حکومت سکولار، مانند دولت انگلستان - مشروط کردن پادشاه به انجام اعمالی که الهی است
- (۴) نوعی حکومت سکولار، مانند دولت انگلستان - مشروط کردن به معنای مشروط کردن عملکرد حکام و حکومت در چارچوب مقررات عادلانه مجلس است

۲-۱۳۳۸
۱-۳-۳

دشواری فهم معارف هندیان (از نظر ابوریحان بیرونی)	۱ پیچیدگی زبان هندی ۲ پیچیدگی خط هندی ۳ به نظم درآوردن متون علمی
غریبان، ابن خلدون را بیش از سایر متفکران اجتماعی مسلمان می‌شناسند.	نزدیک بودن رویکرد ابن خلدون به جامعه‌شناسی تبیینی

ابن خلدون با تأثیرپذیری از قرآن در پی شناخت سنت‌های الهی بود. وی در مطالعات خود بیشتر به علوم حسی و تجربی توجه داشت و از ارزش علمی شناخت عقلی غافل بود؛ در نتیجه از جامعه آرمانی سخنی نگفته است. ابن خلدون علم اجتماعی خود را علم عمران می‌نامد.

تعیین مدینه ضاله: این جامعه در اثر انحراف نظری از مدینه فاضله به وجود می‌آید و جامعه‌ای است که در آن نظریات علمی پذیرفته شده در مدینه فاضله تحریف شده و ارزش‌ها و آرمان‌های غیرعقلانی راه ارزش‌ها و آرمان‌های عقلانی معرفی می‌کند.

علت وجود کاست در جامعه هند: باور دینی هندوها مبنی بر نوع آفرینشان

در آن افراد، غلبه بر سایرین را ارزش اجتماعی برتر می‌دانند. مدینه تغلب / نمی‌تواند درباره ارزش‌ها و حقایق زندگی صحبت کند و جوامع اساطیری مدینه جاهله

علوم اجتماعی جهان اسلام همواره ناظر به مسائل و نیازهای اجتماعی آن بوده است. یکی از مهم‌ترین شاخه‌های علوم اجتماعی مسلمانان، علم فقه است.

در آغاز قرن بیستم میرزای نائینی با توجه به واقعیت‌های اجتماعی ایران با استفاده از فقه، نظام مشروطه را تبیین کرد و امام خمینی با توجه به شرایط پایان قرن بیستم مسأله ولایت فقیه و انقلاب اسلامی را طرح نمود.

فقه شیعه جامعه‌ای را مطلوب می‌داند که دارای دو ویژگی است: اول این‌که روابط و ساختارهای آن با مشارکت و همراهی مردم، عادلانه باشد؛ دوم این‌که حاکمان جامعه نیز عالم به عدالت و عمل‌کننده به آن باشند. یعنی عالم و عادل باشند.

میرزای نائینی در شرایط آن روز جامعه معتقد بود که نمی‌توانند نظام پادشاهی را تغییر دهند.

میرزای نائینی بر حمایت مردم از مشروطه و تشکیل مجلس آن تأکید کرده و از نظر او مشروط کردن به معنای مشروط کردن عملکرد حکام و حکومت در چارچوب مقررات عادلانه مجلس است.

در آغاز قرن بیستم میرزای نائینی با توجه به واقعیت‌های اجتماعی ایران با استفاده از فقه، نظام مشروطه را تبیین کرد و امام خمینی با توجه به شرایط پایان قرن بیستم مسأله ولایت فقیه و انقلاب اسلامی را طرح نمود.

تحقق ویژگی اول جامعه آرمانی از نظر فقه شیعه

مجلس شورای اسلامی	تحقق ویژگی اول جامعه آرمانی از نظر فقه شیعه یعنی روابط و ساختارهای عادلانه
مجلس خبرگان رهبری	تحقق ویژگی دوم جامعه آرمانی از نظر فقه شیعه یعنی عالم و عدل بودن حاکمان

۲-۱۳۳۹
۱-۳-۳

مدینه فاسقه جامعه‌ای است که در اثر انحراف عملی از مدینه فاضله به وجود می‌آید.

۳-۱۳۴۰
۱-۳-۳

درباره هنجارها، ارزش‌ها و آرمان‌های جوامع مختلف، داوری علمی می‌کند و رویکرد انتقادی به جامعه خود و دیگر جوامع دارد.

۳-۱۳۴۱
۱-۳-۳

آموختن علوم اجتماعی به قصد عبرت گرفتن از رفتار گذشتگان و شناخت قوانین زندگی اجتماعی آن‌ها برای استفاده از آن‌ها در آینده و حال	انحراف عملی از مدینه فاضله
قرآگیری این علوم در زمره علوم نافع	مدینه فاسقه
استفاده ابن خلدون از روش حسی و تجربی	۱ ناتوانی وی از سخن گفتن از جامعه آرمانی ۲ نزدیک بودن رویکرد آن به جامعه‌شناسی تبیینی

ابن خلدون با توجه به تجربه تاریخی خود، از عصبیت به عنوان عامل شکل‌گیری جوامع یاد می‌کند. نظر او در این باره این است که این عامل در تمام جوامع وجود دارد.

روش ابن خلدون در علوم اجتماعی مشابه روشی است که چهارصدسال بعد کنت در جامعه‌شناسی تبیینی به کار گرفت. شاید به همین دلیل غریبان وی را بیش از سایر متفکران اجتماعی مسلمان می‌شناسند.

روش ابوعلی مسکویه در کتاب تجارب‌الامم روش تبیینی / روش ابوریحان بیرونی در کتاب تحقیق مالهند روش تجربی و تفهیمی

۱-۱۳۴۵
۱-۳-۳

جامعه‌شناسی تبیینی	تفهیمی	انتقادی
عقل ابزاری	عقل تفسیری	عقل انتقادی

جامعه‌شناسی تبیینی / جامعه‌شناسی تفهیمی
تفسیری

جامعه‌شناسی تبیینی از عقل ابزاری برای پیش‌بینی و کنترل پدیده‌های اجتماعی استفاده می‌کند ولی جامعه‌شناسی انتقادی ظرفیت و توان داوری ارزشی را در عقل انتقادی جست‌وجو می‌کند.

۳۱۳۷۱

۱ زنده بودن جهان‌های اجتماعی از جمله اسلام	آگاهی توأم با عمل و عمل توأم با آگاهی
۲ در پی داشتن نشانه‌هایی چون همبستگی، تعاون و همکاری، امید و اطمینان، توجه به آینده و برنامه‌ریزی برای آن	
	به رسمیت شناختن تفاوت‌های زبانی، نژادی و قومی در جهان اسلام
	فراهم شدن امکان شکل‌گیری امت اسلامی

۴۱۳۷۲

در آغاز قرن بیستم میرزای نائینی با توجه به واقعیت‌های اجتماعی ایران با استفاده از فقه، نظام مشروطه را تبیین کرد.

۱۱۳۷۳

میرزای نائینی معتقد بود که در شرایط آن روزگار می‌توان یکی از شروط جامعه آرمانی فقه شیعی یعنی عالم و عادل بودن حکام را تحقق بخشید ولی می‌توان روابط و ساختارهای عادلانه جامعه را با مشارکت و همراهی مردم از طریق مجلس و سازمان‌های مرتبط محقق ساخت.

۴۱۳۷۴

۱۱۳۷۵

شناخت خوبی عدالت: عقل عملی / قانون جاذبه در فیزیک: عقل نظری

۱۱۳۷۶

کارکردهای علوم اجتماعی در جهان اسلام عبارتند از:

- ۱ قدرت فهم، تفسیر و توصیف پدیده‌های اجتماعی را دارد.
- ۲ توان تبیین و شناخت علل شکل‌گیری و به وجود آمدن پدیده‌های اجتماعی را دارد.
- ۳ درباره جامعه آرمانی سخن می‌گوید.
- ۴ درباره ارزش‌ها، هنجارها و آرمان‌های درون فرهنگ‌های مختلف می‌تواند داوری کند.
- ۵ با توصیف و تبیین وضعیت موجود راه‌های برون‌رفت از آن را به سوی جامعه مطلوب شناسایی می‌کند.

۲۱۳۷۷

(ب) عقلانیت در جهان اسلام به رغم تعامل با فرهنگ‌ها و سنت‌های تاریخ اطراف خود، ارزش‌ها و اعتبار روشنگرایانه خود را از متن فرهنگ و کنش‌های عاملان نمی‌گیرد.

(د) علوم اجتماعی جهان اسلام از منابع و ابزارهای تجربی برای توصیف و تبیین مسائل اجتماعی استفاده خواهد کرد.

۳۱۳۷۸

علوم اجتماعی مدرن زمینه طرح مسائل جدید را فراهم می‌آورد.

۳۱۳۷۹

عقلانیت جهان اسلام با وجود این‌که در تولید دانش نقش محوری دارد ولی همه عرصه‌ها را دربر نمی‌گیرد بلکه از علوم تجربی و وحیانی هم استفاده می‌کند.

۱۱۳۸۰

میرزای نائینی: مشروط کردن به معنای مشروط کردن عملکرد حکام و حکومت در چارچوب مقررات عادلانه مجلس است

منورالفکران غربگرا: نوعی حکومت سکولار، مانند دولت انگلستان

۲۱۳۵۹

شکل صحیح عبارت به این صورت است: ارائه راهکارهایی برای رهایی از وضعیت موجود و رسیدن به وضعیت مطلوب

۳۱۳۶۰

عقلانیت جهان اسلام با وجود این‌که در تولید دانش نقش محوری دارد ولی همه عرصه‌ها را دربر نمی‌گیرد بلکه از علوم تجربی و وحیانی هم استفاده می‌کند.

۴۱۳۶۱

روند صحیح به این صورت است:

فهم، توصیف و تفسیر پدیده‌ها تبیین و شناخت علل شکل‌گیری و به وجود آمدن پدیده‌های اجتماعی توصیف جامعه آرمانی ارائه راهکارهایی برای رهایی از وضعیت موجود و رسیدن به وضعیت مطلوب

۱۱۳۶۲

فلسفه و ریاضیات: عقل نظری / جامعه‌شناسی: عقل عملی

۲۱۳۶۳

علوم اجتماعی جهان اسلام تفسیر و تبیین را مقابل هم نمی‌بیند به این معنا که تفسیر را نوعی تبیین و استدلال عقلانی می‌شمارد.

۲۱۳۶۴

معلول	علت
محدود نبودن دین اسلام به زمان و مکان خاص	محدود نبودن حیات‌بخشی آن به قرون و دوران خاص
۱ مقبولیت فقه شیعی	شکل‌گیری دو انقلاب اجتماعی در یک قرن در ایران (انقلاب مشروطه و انقلاب اسلامی)
۲ مرجعیت فقه شیعی	

۳۱۳۶۵

فقه مسائل اجتماعی را توصیف یا تبیین نمی‌کند اما درباره چگونگی رفتار اجتماعی مسلمانان و جامعه اسلامی، احکام و قواعدی را طرح می‌کند.

۳۱۳۶۶

مجلس شورای اسلامی	تحقق ویژگی اول جامعه آرمانی از نظر فقه شیعه یعنی روابط و ساختارهای عادلانه
مجلس خبرگان رهبری	تحقق ویژگی دوم جامعه آرمانی از نظر فقه شیعه یعنی عالم و عدل بودن حاکمان

۲۱۳۶۷

فقه مسائل اجتماعی را توصیف یا تبیین نمی‌کند.

۳۱۳۶۸

فقه اسلامی با به رسمیت شناختن تفاوت‌های قومی، نژادی، زبانی و فقهی این تفاوت‌ها را به فرصتی برای شکل‌گیری امت اسلامی تبدیل کرد. مکاتب و مذاهب فقهی به رغم تفاوت‌هایی که با هم داشتند، از مشترکات فراوانی هم برخوردار بودند.

۴۱۳۶۹

آگاهی همراه با عمل و عمل توأم با آگاهی عامل زنده بودن هر جهان اجتماعی علی‌الخصوص اسلام است.

۴۱۳۷۰

این‌که مسلمانان موظف به دفاع از مظلومان جدای از هر نژاد و زبان هستند سبب می‌شود به یاری مسلمانان فلسطینی بشتابند.

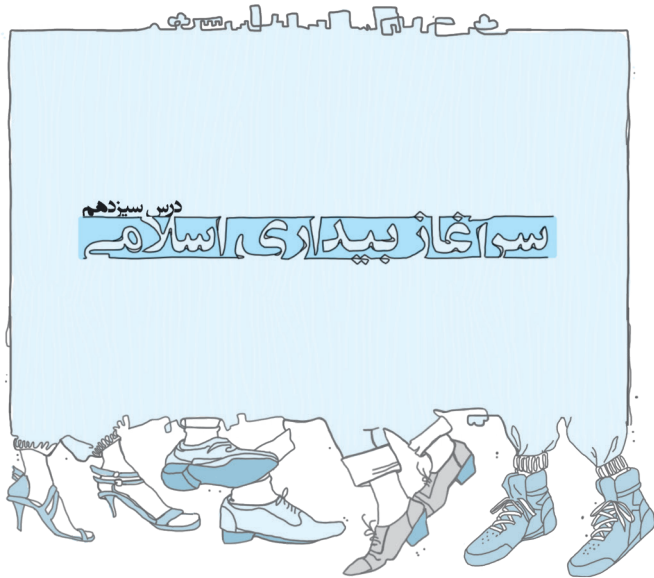

- ۱ پوچ‌گرایی، یأس و ناامیدی و مرگ آرمان‌ها و امیدها
- ۲ عدم وصول به آرمان‌های انقلاب فرانسه
- ۱ واداشتن نخبگان جهان غرب به جست‌وجوی سنت‌های قدسی و دینی در غرب
- ۲ فراخواندن مهاجران ساکن کشورهای غربی به سوی هویت دینی در غرب
- ۳ رونق بخشیدن به بازار معنویت‌های کاذب و دروغین در غرب

اصالت بخشیدن به انسان دنیوی و این جهانی در قرن بیستم

گریز و رویگردانی از سکولاریسم

اینهمه از اروپا و نظام‌های مفتلفش فوندریم حالا یکم بریم سراغ ایران و پیداری اسلامی و مریاتش! ۳ درس بعدی به هم مرتبط هسش و سوال ترکیبی فورشون زیاده 😊

یه کم این درس تاریخ ان وی شیرینن شما به بزرگی فودت بپفش و فوب یادشون بگیر معمولاً در سای که با هم ارتباط دارن بسیار بسیار تو کتلور تست فیزن!

در ارتباط با چگونگی برخورد جهان غرب با سایر فرهنگ‌ها می‌توان گفت که این فرهنگ در ابتدا با لایه‌های سطحی فرهنگ خود (یعنی هنرها و نمادها) با فرهنگ‌های دیگر مواجه شد و این مسأله باعث شد که بیش از عقاید و ارزش‌های بنیادین این فرهنگ، قدرت نظامی، سیاسی، اقتصادی آن مردم جوامع غیر غربی را مغلوب و مقهور کند.

نکته ترکیبی درس ۴ یازدهم: همان‌طور که می‌دانید گسترش فرهنگ اسلامی چهار مرحله را پشت سر گذاشته است: ۱ عصر نبوی ۲ دوران خلافت ۳ دوره استعمار ۴ عصر بیداری اسلامی.

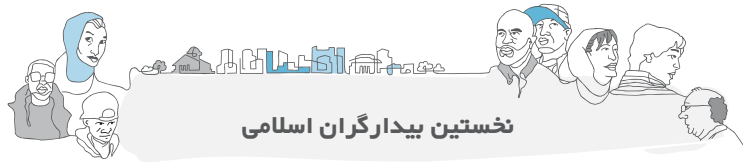
طی دو دوره اول، فرهنگ اسلامی با فرهنگ‌های قومی، قبیله‌ای و فرهنگ‌های شبه‌جزیره عربستان به مقابله پرداخت و رهاورد آن تشکیل حکومت اسلامی در مدینه و بنیان نهادن فرهنگ و تمدن اسلامی است. اما با شروع دوره سوم و تبدیل استبداد قومی به استبداد استعماری، جهان اسلام به مقابله با استعمار می‌پردازد و با پیروزی انقلاب اسلامی دوره چهارم از گسترش خود، یعنی بیداری اسلامی را آغاز می‌کند و به عنوان یک قطب فرهنگی بزرگ در جهان ظاهر شده و عبور از چالش‌های جهانی را به بشریت نوید می‌دهد؛ هم‌چنین با مخاطب قرار دادن فطرت الهی تمام انسان‌ها، مقدمات شکل‌گیری جهانی توحیدی را فراهم می‌کند.

نکته بیداری اسلامی، تنها راه حل عبور از چالش‌های جهانی است.

اولین رویارویی‌های مسلمانان با جهان غرب در زمان حکومت‌های قومی - قبیله‌ای رخ داد. این حکومت‌ها از پوشش ظواهر دینی برای حفظ بقای خود در دامان فرهنگ اسلامی استفاده می‌کردند و عالمان دینی نیز برای حفظ امنیت در حد ضرورت با آن‌ها تعامل می‌کردند.

نکته دو عنصر اصلی فرهنگ اسلامی، ۱ فقاقت و ۲ عدالت است؛ این عناصر در حاشیه فرهنگ قومی - قبیله‌ای حاکمان اغلب مهجور باقی می‌ماندند. میرومن اینو ۱۰۰۰ بار گفتم اما باز ناپرم بگم که قدرت نظامی، سیاسی، اقتصادی و جاذبه‌های دنیوی فرهنگ غرب، رجال جوامع غیرغربی را مقهور خود ساخت و آن‌ها را به خودباختگی فرهنگی یا غرب‌زدگی دچار ساخت. البته در این میان کشورهایی که فاصله بیشتری از موازین اسلامی داشتند، بیشتر دچار این بحران فرهنگی شدند؛ این مغلوبیت فرهنگی عزت و استقلال جوامع غیر غربی را مخدوش می‌کرد و آن‌ها را در موضع ضعف قرار می‌داد.

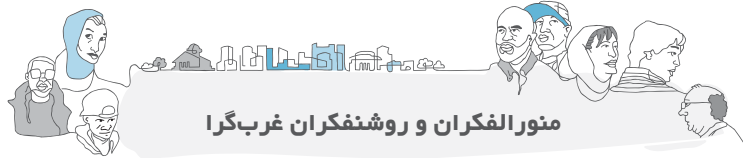
در مواجهه با فرهنگ غرب جریان‌های متفاوت با ایدئولوژی‌های ضعف شکل گرفته است که راه‌حل‌های مختلفی را برای مقابله با این فرهنگ ارائه کرده‌اند؛ در این درس با دو جریان عمده آشنا می‌شویم: ۱ بیدارگران اسلامی ۲ منورالفکران و روشنفکران غرب‌گرا! 😊

نخستین بیدارگران اسلامی

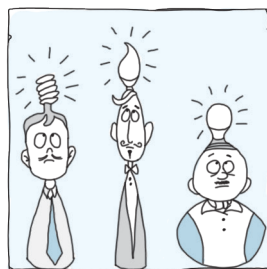
نخستین بیدارگران اسلامی کسانی بودند که: **۱** به خطر جوامع غربی و خطر شیوهٔ مقابلهٔ دولت‌های غیر غربی با غریبون آگاهی داشتند. **۲** حرکت‌ها و جنبش‌هایی را در برابر غرب به وجود آوردند. **۳** آشنایی عمیق با فرهنگ غرب و ابعاد دنیوی آن نداشتند؛ لذا خطر جوامع غربی را نه در بنیان‌های فرهنگی آن بلکه در ابعاد سیاسی و اقتصادی آن جست‌وجو می‌کردند.

۴ عامل ضعف جوامع اسلامی از نظر آنان دوری از موازین اسلامی بود در حالی‌که گمان می‌کردند عامل قدرت جوامع غربی عمل کردن به موازینی است که مورد توجه اسلام است؛ محمد عبده شاگرد سید جمال‌الدین اسدآبادی می‌گوید: «در شرق مسلمانان را دیدم اما اسلام را نه؛ در غرب اسلام را دیدم اما مسلمانان را نه».

منورالافکران و روشنفکران غرب‌گرا

شاید به این فکر افتادین که روشنفکر همون ترمهٔ فارسیه منورالافکره! اما سفت در اشتباهین! نسل اول پریان مقابله با نفوذ فرهنگ غرب همون منورالافکران و نسل دوم پریان مقابله با نفوذ فرهنگ غرب میشن همون روشنفکر! البته این دو پریان به موازات پریان بیدارگران اسلامی شکل گرفتن!

منورالافکران و روشنفکران غرب‌گرا: **۱** شیفتهٔ غرب بودند. **۲** در لژهای فراماسونری سازمان می‌یافتند. **۳** خود را بیدارگر می‌دانستند. **۴** اومانیسیم را به آدمیت و روشنگری را به منورالافکری تعبیر می‌کردند و به همین علت خود را منورالافکر می‌نامیدند. **۵** مورد حمایت دول استعماری بودند و به همین وسیله از جنبش‌هایی که بر علیه آن‌ها شکل می‌گرفت جلوگیری می‌کردند. **۶** در قدم‌های نخست از ضرورت اصلاحات صحبت می‌کردند اما این اصلاحات با تشکیل حکومت‌های سکولار در جوامع اسلامی میسر شد.

نکتهٔ زیر فیسبیلی مهمه! (ع)

نکته هر دو جریان بیدارگران اسلامی و منورالافکران غرب‌گرا، به دنبال اصلاح رفتار دولت‌های اسلامی بودند.

قدرت حاکمان سکولار، در اعتقادات اسلامی و عقیدهٔ تاریخی جوامع اسلامی ریشه نداشت بلکه به قدرت جهانی استعمار وابسته بود و به اتکال همین وابستگی شروع به اقدامات زیر کرد: **۱** حذف مظاهر دینی و اسلامی **۲** حذف ساختارهای اجتماعی سابق **۳** ایجاد ساختارهای اجتماعی نوین.

نکته ترکیبی درس ۴ یازدهم: حاکمان سکولار در کشورهای اسلامی، استبداد استعماری را رواج دادند؛ این نوع از استبداد به دلیل این‌که در سایهٔ قدرت و سلطهٔ فرهنگ غرب عمل می‌کرد، چاره‌ای جز حذف مظاهر فرهنگ اسلامی نداشت؛ پس دقیقاً شد مورد (۱) که بالاتر فوندیشن. (ع)

هی تونی تفاوت فط فکری بیدارگرا و منورالافکر رو تو جدول زیر ببینی؛ این جدول تو کنکور سال‌های افیر قبلی مورد توجه طراح کنکور بوده! (ع)

منورالافکران و روشنفکران غرب‌گرا	نخستین بیدارگران اسلامی
نه تنها نسبت به کشورهای غربی احساس خطر نمی‌کردند بلکه حضور سیاسی و اقتصادی آنان را نیز یک فرصت می‌دانستند.	نسبت به کشورهای غربی حس خطر داشتند و خواستار استقلال سیاسی و اقتصادی کشور خود بودند.
تقلید از روش غریبون را راه پیشرفت می‌دانستند و بیداری را گذر از فرهنگ اسلامی دانستند.	بیداری را بازگشت به اسلام و عمل به دستورات آن می‌دانستند.
مفاهیم امت و ملت اسلامی برای آن‌ها منفرود بود و به جای آن از عنوان غربی ناسیونالیسم استفاده می‌کردند.	به دنبال وحدت امت اسلامی و گردهمایی اقوام گوناگون زیر پرچم امت واحد اسلامی بودند.
نمونه‌های تاریخی: ۱ آتاتورک در ترکیه ۲ رضاخان در ایران ۳ امان‌الله خان در افغانستان	نمونه‌های تاریخی: ۱ حضور عالمان دینی در مقابله با روسیهٔ تزاری ۲ تدوین رساله‌های جهادیه ۳ حرکت‌های اصلاحی امیرکبیر ۴ تحریم تنباکو به دست میرزای شیرازی ۵ حرکت‌های سید جمال‌الدین اسدآبادی در مصر نکته ترکیبی درس ۱۴ یازدهم: ۶ جنبش عدالتخانه

نکته رهاورد حکومت منورالفکران غربگرا، چیزی جز استبداد استعماری نیست؛ این استبداد در راستای منافع کشورهای غربی **۱** استقلال سیاسی جوامع غیر غربی را مخدوش می‌کند، **۲** مقاومت‌های مردمی را سرکوب می‌کند و **۳** مظاهر اسلامی و دینی را حذف می‌کند. در ارتباط با حذف ساختارهای سابق و ایجاد ساختارهای نوین می‌توان گفت که این طرح در عمل شکست خورد؛ زیرا این کار با هدف رسیدن به جایگاه کشورهای غربی انجام می‌شود اما نه تنها این هدف میسر نمی‌شود بلکه این کشورها حالت پیرامونی و استعمارزده پیدا می‌کنند؛ همین مسأله باعث ایجاد اعتراضاتی در سطح نخبگانی می‌شود که به جایگاه کشورهای غربی چشم دوخته بودند و امیدهایشان، ناامید شده است.

روشنفکران غربگرا

حتماً به خاطر دارید که در مجلس فرانسه دو جناح چپ و راست تشکیل شد. جریان چپ از مکاتبی مانند ناسیونالیسم، سوسیالیسم و مارکسیسم استفاده می‌کردند اما در این میان اندیشهٔ منسجمی برای خود نداشتند؛ برای مثال برخی از آن‌ها به صورت آشکارا عناوین توحیدی را نفی می‌کردند؛ در عین حال برخی دیگر از رویارویی با باورهای دینی خودداری می‌کردند و یا برخی دیگر از پوشش دین برای بیان عقاید خود استفاده می‌کردند و در نتیجه، این عدم پیوستگی باعث به وجود آمدن روشنفکری التقاطی^۱ چپ در کشورهای اسلامی شد که اغلب مورد حمایت بلوک شرق بود.

همین جریان‌های چپ در جوامع اسلامی طرفدارانی پیدا کرد که موج دومی از غربزدگان را به وجود آورد؛ این موج دوم همان روشنفکران چپ کشورهای اسلامی است. **نکته** وجه تشابه به این دو جریان غربگرا در گریز آن‌ها از رویکرد معنوی بود اما تفاوت آن‌ها این است که اعتراضات روشنفکران غربگرا از نوع اعتراضاتی است که در قرن بیستم به عملکرد اقتصادی نظام لیبرالیسم و سرمایه‌دار، شکل گرفت.

پایان تلخ هپ‌گرایی؛ تا قبل از فروپاشی بلوک شرق، جریان‌ها و اندیشه‌های چپ‌گرا چه در جوامع اسلامی و چه در جوامع تحت نفوذ بلوک غرب طرفداران خود را داشتند تا آن‌جا که حتی در کشورهای تحت سلطهٔ بلوک غرب نیز به عنوان یک جریان تأثیرگذار از آن‌ها یاد می‌شود؛ اما بعد از فروپاشی بلوک شرق این جریان‌ها نیز جاذبهٔ خود را از دست دادند و روشنفکران نیز بار دیگر به اندیشه‌های لیبرالیستی روی آوردند. **سُست عنصرا!**

معلول	علت
۱ عبور از تنگنای استبداد استعماری ۲ از سر گرفتن بیداری اسلامی	پیروزی انقلاب اسلامی
۱ ظهور اسلام به عنوان یک قطب فرهنگی و تمدنی	وقوع بیداری اسلامی
۲ نوید عبور از چالش‌های جهان امروز	ضرورت حفظ امنیت
تعامل عالمان دینی با غرب در نخستین رویارویی‌ها	دوری کشورهای مسلمان از سنن دینی و اسلامی
آسیب‌پذیری در برابر کشورهای غربی (در نخستین رویارویی‌ها)	قدرت نظامی، سیاسی، اقتصادی و جاذبه‌های دنیوی کشورهای غربی
مرعوب فرهنگ غرب شدن دولت‌مردان و جوامع اسلامی	عمل جوامع غربی مطابق با آن‌چه مورد توجه اسلام است.
به قدرت رسیدن جوامع غربی (از نظر نخستین بیدارگران اسلامی)	تقلید از رفتار فرنگیان
نجات کشورهای اسلامی (از منظر منورالفکران غربزده)	حمایت کشورهای غربی از منورالفکران غربگرا
تشکیل حکومت سکولار در جوامع اسلامی	اتکای قدرت حاکمان سکولار به قدرت جهانی استعمار
از بین بردن مظاهر دینی و اسلامی، حذف ساختارهای اجتماعی پیشین و ایجاد ساختارهای اجتماعی جدید در کشورهای اسلامی	حکومت منورالفکران غربگرا در کشورهای اسلامی
استبداد استعماری	فروپاشی بلوک شرق
از بین رفتن جاذبه‌های روشنفکری چپ در سطح جهانی	فروپاشی بلوک شرق و از بین رفتن جاذبه‌های روشنفکری چپ در سطح جهانی
از بین رفتن جاذبه‌های جریان‌های چپ در کشورهای اسلامی	از بین رفتن جاذبه‌های جریان‌های چپ در کشورهای اسلامی
روی آوردن غربزدگان جوامع اسلامی به اندیشه‌های لیبرالیستی برای بار دوم	

۱- التقاط به معنای تکه‌تکه شدن است و اندیشهٔ التقاطی اندیشه‌ای است که اجزای آن دارای انسجام و پیوستگی نیست و به آن با شک نگریسته می‌شود. این نوع اندیشه در اثر گردآوری اجزای مختلف از مکاتب و دیدگاه‌های گوناگون به دست می‌آید که در نهایت هیچ نوع سازگاری با هم ندارند؛ برای مثال برخی، عقاید اسلام را بدون توجه به سازگاری یا عدم سازگاری آن با مکاتبی هم‌چون ناسیونالیسم، مارکسیسم و ... ادغام می‌کنند که حاصل آن همان اندیشه‌های التقاطی است؛ معمولاً افرادی که به عمق یک مطلب آگاهی و دسترسی ندارند طی تحولات فرهنگی و اجتماعی به این نوع از التقاط دچار می‌شوند.

۹۱۲- کدام گزینه در توضیح پسامدرنیسم به درستی ذکر نشده است و رابطه سکولاریسم با فرهنگ غرب در دوران مدرن چگونه بود؟

۱) طی قرن بیستم، نه تنها دین از فرهنگ عموم مردم خارج نشد بلکه سال‌های پایانی قرن بیستم شاهد بازگشت مجدد نگاه معنوی و دینی، در سطوح مختلف زندگی انسان‌ها بود. این موج بازگشت نشانه بحران معنویت در فرهنگ غرب است - سکولاریسم و دنیاگرایی به ترتیب در حوزه‌های هنر، اقتصاد، سیاست و علم مطرح شد و فرهنگ خاص هریک از این حوزه‌ها، سکولار و دنیوی شد، اما فرهنگ عمومی جامعه غربی، آن هم در محدوده زندگی خصوصی، هم‌چنان دینی باقی ماند.

۲) انکار و تردید در روشنگری به منزله انکار و تردید در هویت معرفت‌شناختی جهان مدرن بود. در این دوره برخی از دانشمندان در اصل روشنگری علم مدرن تردید کردند و از اصول این جهان عبور کردند و به فراسوی آن راه بردند - سکولاریسم و دنیاگرایی به ترتیب در حوزه‌های علم، اقتصاد، سیاست و هنر مطرح شد و فرهنگ خاص هریک از این حوزه‌ها، سکولار و دنیوی شد. سکولاریسم به تدریج لایه‌های عمیق فرهنگ غرب را تسخیر کرد و به این ترتیب فرهنگ عمومی مردم نیز سکولار و دنیوی شد.

۳) طی قرن بیستم، نه تنها دین از فرهنگ عموم مردم خارج نشد بلکه سال‌های پایانی قرن بیستم شاهد بازگشت مجدد نگاه معنوی و دینی، در سطوح مختلف زندگی انسان‌ها بود. این موج بازگشت نشانه بحران معنویت در فرهنگ غرب است - سکولاریسم و دنیاگرایی به ترتیب در حوزه‌های هنر، اقتصاد، سیاست و علم مطرح شد و فرهنگ خاص هریک از این حوزه‌ها، سکولار و دنیوی شد. سکولاریسم به تدریج لایه‌های عمیق فرهنگ غرب را تسخیر کرد و به این ترتیب فرهنگ عمومی مردم نیز سکولار و دنیوی شد.

۴) انکار و تردید در روشنگری به منزله انکار و تردید در هویت معرفت‌شناختی جهان مدرن بود. در این دوره برخی از دانشمندان در اصل روشنگری علم مدرن تردید کردند و از اصول این جهان عبور کردند و به فراسوی آن راه بردند - سکولاریسم و دنیاگرایی به ترتیب در حوزه‌های علم، اقتصاد، سیاست و هنر مطرح شد و فرهنگ خاص هریک از این حوزه‌ها، سکولار و دنیوی شد، اما فرهنگ عمومی جامعه غربی، آن هم در محدوده زندگی خصوصی، هم‌چنان دینی باقی ماند.

۹۱۳- پسامدرن به چه دورانی از تاریخ غرب اشاره می‌کند و در قرون وسطی رابطه استدلال عقلی و شهود آباء کلیسا چگونه بود؟

۱) در نیمه دوم قرن بیستم با روشن شدن این‌که علم حسی و تجربی نیازمند برخی معرفت‌های غیرحسی و غیرتجربی است، استقلال معرفت تجربی از دیگر معرفت‌ها مخدوش شد و پرسش از مبانی غیرتجربی علم مدرن شکل گرفت - به موازات شهود کلیسا مورد استفاده قرار می‌گرفت.

۲) در قرن نوزدهم، جامعه‌شناسان به دنبال آن بودند تا درباره حقایقی که پیامبران از طریق وحی درباره جامعه بشری بیان کرده‌اند یا آن‌که عالمان با استدلال‌های عقلی، به آن رسیده‌اند، با روش حسی و تجربی داوری کنند - به موازات شهود کلیسا مورد استفاده قرار می‌گرفت.

۳) در قرن نوزدهم، جامعه‌شناسان به دنبال آن بودند تا درباره حقایقی که پیامبران از طریق وحی درباره جامعه بشری بیان کرده‌اند یا آن‌که عالمان با استدلال‌های عقلی، به آن رسیده‌اند، با روش حسی و تجربی داوری کنند - استدلال‌های عقلی نادیده گرفته می‌شد.

۴) در نیمه دوم قرن بیستم با روشن شدن این‌که علم حسی و تجربی نیازمند برخی معرفت‌های غیرحسی و غیرتجربی است، استقلال معرفت تجربی از دیگر معرفت‌ها مخدوش شد و پرسش از مبانی غیرتجربی علم مدرن شکل گرفت - استدلال‌های عقلی نادیده گرفته می‌شد.

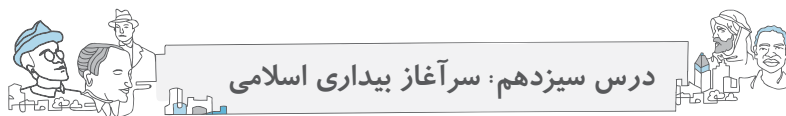
۹۱۴- کدام گزینه از پیامدهای گریز و رویگردانی از سکولاریسم نیست و چه پدیده‌ای به نیهیلیسم منجر می‌شود؟

۱) اقبال به معنویت، بازار معنویت‌های کاذب و دروغین را برای غارت میراث درهم‌ریخته روشنگری مدرن رونق بخشید - سکولاریسم

۲) اقبال به معنویت، بازار معنویت‌های کاذب و دروغین را برای غارت میراث درهم‌ریخته روشنگری مدرن رونق بخشید - اومانیسم

۳) مهاجران ساکن کشورهای غیرغربی را که طی قرن بیستم اغلب مقهور فرهنگ مدرن شده بودند، به سوی هویت دینی خود فراخواند - اومانیسم

۴) مهاجران ساکن کشورهای غیرغربی را که طی قرن بیستم اغلب مقهور فرهنگ مدرن شده بودند، به سوی هویت دینی خود فراخواند - سکولاریسم

۹۱۵- کدام یک از گزینه‌های زیر نشان می‌دهد نخستین رویارویی‌های غرب متجدد با جهان اسلام در چه وضعیتی رخ داد؟

۱) قدرت‌های سیاسی جهان اسلام که از مفاهیم دینی و اسلامی پوشش می‌گرفتند.

۲) اندیشمندان و عالمان دینی، فعالانه بر اساس ضرورت حفظ امنیت با آن‌ها تعامل می‌کردند.

۳) فقاقت و تشیع دو مفهوم برتر فرهنگ اسلامی، اغلب در حاشیه مناسبات قدرت‌های قومی، مهاجر و ناتوان باقی مانده بود.

۴) دولت‌های اسلامی در چارچوب مناسبات پادشاهی و امپراطوری‌های قومی و قبیله‌ای عمل می‌کردند.

۹۱۶- کدام یک از گزینه‌های زیر به ترتیب نشان می‌دهد:

❖ علت آسیب‌پذیری بیشتر دولت‌های کشورهای مسلمان نسبت به کشورهای غربی چیست؟

❖ چرا استقلال و عزت کشورهای اسلامی به ضعف کشانده شد؟

۱) قدرت‌های سیاسی جهان اسلام از مفاهیم دینی و اسلامی پوشش می‌گرفتند، در چارچوب مناسبات پادشاهی و امپراطوری‌های قومی و قبیله‌ای عمل می‌کردند و به موازات عمل به این مناسبات آسیب‌پذیرتر می‌شدند - فقاقت و عدالت دو مفهوم برتر فرهنگ اسلامی اغلب در حاشیه مناسبات قدرت‌های قومی، مهجور و ناتوان باقی مانده بود.

۲) اندیشمندان و عالمان دینی، اغلب بر اساس ضرورت حفظ امنیت با قدرت‌های سیاسی جهان اسلام تعامل می‌کردند و دولت‌های مسلمان به موازات دوری از عالمان دینی، آسیب‌پذیرتر می‌شدند - دولت‌مردان اسلامی آشنایی عمیق با فرهنگ غرب نداشتند ولی متوجه خطر غرب برای جوامع اسلامی بودند و استقلال سیاسی خود را می‌خواستند.

۳) فقاقت و عدالت دو مفهوم برتر فرهنگ اسلامی، اغلب در حاشیه مناسبات قدرت‌های قومی، مهجور و ناتوان باقی مانده بود و دولت‌های کشورهای مسلمان نیز به موازات دوری از سنن دینی و اسلامی، آسیب‌پذیرتر می‌شدند - قدرت نظامی، نفوذ سیاسی اقتصادی و جاذبه‌های این جهانی و دنیوی کشورهای غربی، دولت‌مردان و رجال سیاسی جوامع اسلامی را از یک سو مرعوب و از سوی دیگر شیفته فرهنگ غرب می‌کرد.

۴) دولت‌مردان اسلامی، آشنایی عمیق با فرهنگ غرب نداشتند ولی متوجه خطر غرب برای جوامع اسلامی در ابعاد اقتصادی و سیاسی بودند و به موازات بی‌توجهی به خطر غرب، آسیب‌پذیرتر می‌شدند - راه نجات امت اسلامی را در بازگشت به دین اسلام و عمل به آن می‌دانستند و اصلاح رفتار امت خود را دنبال می‌کردند.

۹۱۷- تعامل اندیشمندان و عالمان دینی با دولت‌های سیاسی جهان اسلام چگونه بود؟

..... و ..... دو مفهوم برتر فرهنگ اسلامی، اغلب در حاشیه مناسبات قدرت‌های قومی، مهجور و ناتوان باقی مانده بود و ..... کسانی بودند که به خطر جوامع توجه کردند.

۱) اغلب بر اساس مفاهیم دینی و اسلامی - حقیقت - معنویت - منورالفکران

۲) اغلب بر اساس ضرورت حفظ امنیت - حقیقت - معنویت - منورالفکران

۳) اغلب بر اساس مفاهیم دینی و اسلامی - فقاقت - عدالت - نخستین بیدارگران

۴) اغلب بر اساس ضرورت حفظ امنیت - فقاقت - عدالت - نخستین بیدارگران

۹۱۸- نخستین بیدارگران اسلامی به کدام عوامل توجه داشتند؟ و در مقابل غرب چه اقداماتی را انجام دادند؟

۱) خطر جوامع غربی و خطر شیوه‌ای که دولت‌های اسلامی در برابر آنان داشتند - ایجاد حرکت‌ها و جنبش‌ها

۲) خطر فرهنگ غربی و رفتار سیاسی و اقتصادی غرب - ایجاد حرکت‌ها و جنبش‌ها

۳) خطر جوامع غربی و خطر شیوه‌ای که دولت‌های اسلامی در برابر آنان داشتند - اصلاح رفتار دولت‌های اسلامی و به رسمیت شناختن قومیت‌های مختلف در متن امت واحد اسلامی

۴) خطر فرهنگ غربی و رفتار سیاسی و اقتصادی غرب - اصلاح رفتار دولت‌های اسلامی و به رسمیت شناختن قومیت‌های مختلف در متن امت واحد اسلامی

۹۱۹- می‌توان گفت ..... نمونه‌هایی از نخستین حرکت‌های بیدارگران اسلامی درون ایران است. .... در ..... بخشی از بیداری اسلامی در سطح ..... است.

۱) حضور فعال عالمان دینی در مقابله با دولت تزاری روسیه و حرکت اصلاحی امیرکبیر - اقدامات سید جمال‌الدین اسدآبادی و شاگردان او - کشورهای اسلامی - جهان اسلام

۲) حرکت اصلاحی امیرکبیر و حکم میرزای شیرازی در جنبش تنباکو - تدوین رساله جهادیه توسط عالمان دینی - کشورهای اسلامی - جهان غرب

۳) حرکت اصلاحی امیرکبیر و اقدامات سید جمال‌الدین اسدآبادی - حضور فعال عالمان دینی در مقابله با دولت تزاری روسیه - کشورهای اسلامی - جهان غرب

۴) حضور فعال عالمان دینی در مقابله با دولت تزاری روسیه و اقدامات سید جمال‌الدین اسدآبادی - حرکت اصلاحی امیرکبیر و شاگردان او - کشورهای اسلامی - جهان اسلام

۹۲۰- کدام یک از گزینه‌های زیر، به ترتیب نشان‌دهنده بخشی از بیداری اسلامی در سطح جهان اسلام و مهم‌ترین ویژگی‌های نخستین بیدارگران است؟

۱) حضور فعال عالمان دینی در مقابله با دولت تزاری روسیه و تدوین رساله‌های جهادیه آنان - متوجه خطر کشورهای غربی برای جوامع اسلامی بودند و استقلال اقتصادی و سیاسی جوامع مسلمان را می‌خواستند.

۲) اقدامات سید جمال‌الدین اسدآبادی و شاگردان او - متوجه خطر کشورهای غربی برای جوامع اسلامی بودند و استقلال اقتصادی و سیاسی جوامع مسلمان را می‌خواستند.

۳) حضور فعال عالمان دینی در مقابله با دولت تزاری روسیه و تدوین رساله‌های جهادیه آنان - نسبت به کشورهای استعمارگر احساس خطر نمی‌کردند بلکه حضور سیاسی و اقتصادی آنان را یک فرصت می‌دانستند.

۴) اقدامات سید جمال‌الدین اسدآبادی و شاگردان او - نسبت به کشورهای استعمارگر احساس خطر نمی‌کردند بلکه حضور سیاسی و اقتصادی آنان را یک فرصت می‌دانستند.

۹۲۱- کدام یک از گزینه‌های زیر مهم‌ترین ویژگی‌های نخستین بیدارگران اسلامی را نشان نمی‌دهد و از نظر آنان ضعف جوامع اسلامی چیست؟

- ۱) راه نجات امت اسلامی را در بازگشت به اسلام و عمل به آن می‌دانستند - دوری مسلمانان از عمل به سنن اسلامی
- ۲) نسبت به کشورهای استعمارگر احساس خطر نمی‌کردند بلکه حضور سیاسی و اقتصادی آنان را یک فرصت می‌دانستند - دوری مسلمانان از عمل به سنن اسلامی
- ۳) راه نجات امت اسلامی را در بازگشت به اسلام و عمل به آن می‌دانستند - عدم آشنایی عمیق با فرهنگ غربی
- ۴) نسبت به کشورهای استعمارگر احساس خطر نمی‌کردند بلکه حضور سیاسی و اقتصادی آنان را یک فرصت می‌دانستند - عدم آشنایی عمیق با فرهنگ غربی

۹۲۲- کدام یک از گزینه‌های زیر مهم‌ترین ویژگی‌های نخستین بیدارگران اسلامی را نشان نمی‌دهد؟

- ۱) متوجه خطر کشورهای غربی برای جوامع اسلامی بودند و استقلال اقتصادی و سیاسی جوامع اسلامی را می‌خواستند.
- ۲) اصلاح رفتار دولت‌های اسلامی را دنبال می‌کردند و راه نجات امت اسلامی را بازگشت به اسلام و عمل به آن می‌دانستند.
- ۳) قومیت‌های مختلف را مانند ناسیونالیسم، شعوبیت و قومیت را در متن امت واحد اسلامی به رسمیت شناختند.
- ۴) بسیاری از آنان اتحاد ملل اسلامی، وحدت امت اسلامی یا تشکیل قدرت واحد اسلامی و عزت جهان اسلام را دنبال می‌کردند.

۹۲۳- عبارت «بیدارگران، نخستین خطر غرب را بیشتر در رفتار سیاسی و اقتصادی آن می‌دیدند» با کدام یک از گزینه‌های زیر مرتبط‌اند؟

- ۱) آنان به دوری مسلمانان از عمل به سنن اسلامی آگاه بودند ولی این امر را عامل ضعف جوامع اسلامی نمی‌دانستند.
- ۲) به رغم احساس خطر نسبت به کشورهای استعمارگر، حضور سیاسی و اقتصادی آنان را یک فرصت می‌دانستند.
- ۳) برخی از آنان قوت و قدرت جوامع غربی را نتیجه عمل کردن آن جوامع به دستورات اسلامی می‌دانستند و بسیاری از آنان به ابعاد این جهانی غرب جدید آگاهی کافی نداشتند.
- ۴) بیدارگران نخستین به رغم رویکرد اعتراض‌آمیز به رفتار سیاسی و اقتصادی غرب، آشنایی عمیق با فرهنگ غربی داشتند و حرکت‌ها و جنبش‌هایی را نیز در مقابل غرب به وجود آوردند.

۹۲۴- عبارت «برخی از بیدارگران اسلامی به ابعاد این جهانی و دنیوی فرهنگ جدید غرب آگاهی کافی نداشتند» با کدام یک از گزینه‌های زیر مرتبط نیست؟

- ۱) بیدارگران نخستین به رغم رویکرد اعتراض‌آمیز به غرب آشنایی عمیق با فرهنگ غربی نداشتند.
- ۲) گروهی از آنان بر این عقیده بودند که در غرب، مسلمانان را دیدم و اسلام را ندیدم.
- ۳) برخی از آنان قدرت و قوت جوامع غربی را نتیجه عمل کردن آن جوامع به دستورات اسلامی می‌دانستند.
- ۴) بیدارگران نخستین، خطر غرب را بیشتر در رفتار سیاسی و اقتصادی آن می‌دیدند.

۹۲۵- «در شرق مسلمانان را دیدم و اسلام را ندیدم و در غرب اسلام را دیدم و مسلمانان را ندیدم» با کدام یک از گزینه‌های زیر مرتبط نیست؟

- ۱) آنان به دوری مسلمانان از عمل به سنن اسلامی آگاه بودند و همین امر را عامل ضعف جوامع اسلامی می‌دانستند.
- ۲) برخی از آنان قوت و قدرت جوامع غربی را نتیجه عمل کردن آن جوامع به دستورات اسلام می‌دانستند.
- ۳) بیدارگران نخستین، خطر غرب را بیشتر در رفتار سیاسی و اقتصادی آن می‌دیدند.
- ۴) بسیاری از بیدارگران به ابعاد این جهانی و دنیوی فرهنگ جدید غرب آگاهی کافی نداشتند.

۹۲۶- پیدایی گروهی به نام منورالفکران غرب‌زده، در کدام گزینه آمده است؟

- ۱) نفوذ دولت‌های غربی در کشورهای غیرغربی - شکل‌گیری لژهای فراماسونری - به موازات نخستین بیدارگران اسلامی
- ۲) عبور از فرهنگ اسلامی و پیوستن به فرهنگ غربی در کشورهای اسلامی - شکل‌گیری لژهای فراماسونری - به موازات نخستین بیدارگران اسلامی
- ۳) نفوذ دولت‌های غربی در کشورهای اسلامی - شکل‌گیری استعمار - به موازات نخستین بیدارگران اسلامی
- ۴) عبور از فرهنگ اسلامی و پیوستن به فرهنگ غربی در کشورهای اسلامی - شکل‌گیری استعمار - به موازات نخستین بیدارگران اسلامی

۹۲۷- از دیدگاه منورالفکران غرب‌زده بیداری به چه معناست؟ اومانیسیم و روشنگری مدرن در ایران به کدام واژگان ترجمه شد؟ و آنان چگونه سازماندهی می‌شدند؟

از تأسیسات اولیه آن‌ها در ایران می‌توان به ..... اشاره کرد.

- ۱) عبور از فرهنگ اسلامی و پیوستن به فرهنگ غربی - آدمیت و منورالفکری - بیشتر در لژهای فراماسونری سازمان می‌یافتند - لژ آدمیت و لژ بیداری ایرانیان
- ۲) عبور از فرهنگ غربی و پیوستن به فرهنگ اسلامی - آدمیت و منورالفکری - بیشتر در لژهای فراماسونری سازمان می‌یافتند - لژ آدمیت و لژ بیداری ایرانیان
- ۳) عبور از فرهنگ اسلامی و پیوستن به فرهنگ غربی - انسان‌گرایی و بیدارگری - بیشتر در کابینه حاکمان سکولار در کشورهای مسلمان سازمان می‌یافتند.
- ۴) عبور از فرهنگ غربی و پیوستن به فرهنگ اسلامی - انسان‌گرایی و بیدارگری - بیشتر در کابینه حاکمان سکولار در کشورهای مسلمان سازمان می‌یافتند.

۹۲۸- کدام یک از گزینه‌های زیر ویژگی‌های منورالفکران غرب‌زده را نشان نمی‌دهد؟ و علت این‌که خود را منورالفکر می‌خواندند چه بود؟

- ۱) نسبت به کشورهای استعمارگر احساس خطر نمی‌کردند، بلکه حضور سیاسی و اقتصادی آنان را یک فرصت می‌دانستند - زیرا در ایران اومانیسم را به آدمیت و روشنگری مدرن را به منورالفکری ترجمه می‌کردند.
- ۲) مفهوم امت و ملت اسلامی برای منورالفکران مفهومی بی‌معنا یا منفور بوده و در مقابل آن به اندیشه سیاسی قوم‌گرایانه غرب متجدد روی می‌آوردند - زیرا شیفته جوامع غربی بودند و خود را منورالفکر می‌دانستند.
- ۳) آنان در ایران ناسیونالیسم را به ملی‌گرایی و در کشورهای دیگر به شعوبیت و قومیت ترجمه کردند - زیرا شیفته جوامع غربی بودند و خود را منورالفکر می‌دانستند.
- ۴) مانند نخستین بیدارگران اسلامی، خواستار اصلاح رفتار دولت‌های کشورهای مسلمان بودند و اصلاح را در بازگشت به اسلام می‌دانستند - زیرا در ایران اومانیسم را به آدمیت و روشنگری مدرن را به منورالفکری ترجمه می‌کردند.

۹۲۹- پاسخ دو پرسش زیر در کدام گزینه یافت می‌شود؟

شباهت ویژگی‌های منورالفکران غرب‌زده با نخستین بیدارگران اسلامی را نشان می‌دهد؟

رضاخان، امان‌الله خان، آتاتورک نمونه‌هایی از ..... بودند که آرمان‌های منورالفکران غرب‌زده را .....

- ۱) هر دو به رغم رویکرد اعتراض‌آمیز به غرب، آشنایی عمیق با فرهنگ غربی نداشتند و خطر غرب را بیشتر در رفتار سیاسی و اقتصادی آن می‌دیدند - قدرت‌های سکولار - با حمایت و قدرت دولت‌های غربی دنبال می‌کردند.
  - ۲) خواستار اصلاح رفتار دولت‌های کشورهای مسلمان بودند - قدرت‌های سکولاری - با حمایت و قدرت دولت‌های غربی دنبال می‌کردند.
  - ۳) هر دو به رغم رویکرد اعتراض‌آمیز به غرب، آشنایی عمیق با فرهنگ غربی نداشتند و خطر غرب را بیشتر در رفتار سیاسی و اقتصادی آن می‌دیدند - قدرت‌های کشورهای مسلمان - با حمایت و قدرت دولت‌های مسلمان دنبال می‌کردند.
  - ۴) خواستار اصلاح رفتار دولت‌های کشورهای مسلمان بودند - قدرت‌های کشورهای مسلمان - با حمایت و قدرت دولت‌های مسلمان دنبال می‌کردند.
- ۹۳۰- کدام یک از گزینه‌های زیر به ترتیب در ارتباط با مفهوم امت و امت اسلامی در دیدگاه منورالفکران غرب‌زده صحیح ولی این مفهوم از نظر بیدارگران اسلامی درست نشان نمی‌دهد؟

- ۱) مفهوم امت و ملت برای منورالفکران بی‌معنا یا منفور بود و در مقابل آن به امت اسلامی و ملل اسلامی روی آوردند و قومیت‌های مختلف را در متن امت واحد اسلامی به رسمیت شناختند - راه نجات امت اسلامی را استفاده از حضور سیاسی و اقتصادی غرب می‌دانستند.
  - ۲) با تشکیل قدرت واحد اسلامی و تأسیس آن در جهان اسلام برای آن شناسنامه‌های ویژه تدوین کردند و عزت امت اسلامی را دنبال می‌کردند - تشکیل قدرت واحد اسلامی و راه نجات امت اسلامی را بازگشت به اسلام و عمل به آن می‌دانستند.
  - ۳) مفهوم امت و ملت اسلامی برای منورالفکران بی‌معنا یا منفور بود و در مقابل آن به اندیشه سیاسی قوم‌گرایانه غرب متجدد یعنی ناسیونالیسم روی می‌آوردند - قومیت‌های مختلف را در متن امت واحد اسلامی به رسمیت می‌شناختند و وحدت امت اسلامی یا تشکیل قدرت واحد اسلامی را دنبال می‌کردند.
  - ۴) آنان در ایران، ناسیونالیسم را به ملی‌گرایی و در کشورهای دیگر به شعوبیت و قومیت ترجمه کردند و مفهوم امت و ملت اسلامی برای منورالفکران، مفهومی بی‌معنا یا منفور بود - بسیاری از آنان اتحاد ملل اسلامی، وحدت امت اسلامی یا تشکیل قدرت واحد اسلامی را دنبال می‌کردند و قومیت‌های مختلف را به رسمیت نمی‌شناختند.
- ۹۳۱- کدام یک از گزینه‌های زیر به ترتیب به «مفهوم اصلاح از دیدگاه نخستین بیدارگران اسلامی و منورالفکران غرب‌زده»، «ترجمه ناسیونالیسم در ایران و در کشورهای دیگر» و «فرصت از دیدگاه منورالفکران غرب‌زده» اشاره دارد؟

- ۱) بازگشت به اسلام و در تقلید از رفتار فرنگیان - شعوبیت و قومیت و ملی‌گرایی - تشکیل حکومت‌های سکولار
- ۲) استقلال اقتصادی و سیاسی جوامع مسلمان و روی آوردن به اندیشه سیاسی قوم‌گرایانه غرب متجدد - شعوبیت و قومیت و ملی‌گرایی - تشکیل حکومت‌های سکولار
- ۳) بازگشت به اسلام و در تقلید از رفتار فرنگیان - ملی‌گرایی و شعوبیت و قومیت - حضور سیاسی و اقتصادی کشورهای استعمارگر
- ۴) استقلال اقتصادی و سیاسی جوامع مسلمان و روی آوردن به اندیشه سیاسی قوم‌گرایانه غرب متجدد - ملی‌گرایی و شعوبیت و قومیت - حضور سیاسی و اقتصادی کشورهای استعمارگر

۹۳۲- پیامد «حمایت‌های دولت‌های استعمارگر از منورالفکران غرب‌زده برای دولت‌های غربی» و «اتکا به قدرت جهانی استعمار برای رضاخان در ایران» چیست؟

- (۱) برای هر یک از دولت‌های تازه‌تأسیس که بعد از دخالت استعمار در مناطق اسلامی ایجاد شده بود، شناسنامه‌ای ویژه تدوین می‌کرد - با اتکا به این قدرت در جهت از بین بردن مظاهر سکولار و غربی و حذف ساختارهای اجتماعی استعماری و ایجاد ساختارهای اجتماعی پیشین اقدام می‌کردند.
- (۲) در نهایت توانستند با حمایت آنان حکومت‌های سکولار را در جوامع خود تشکیل دهند - با اتکا به این قدرت در جهت از بین بردن مظاهر دینی و اسلامی و حذف ساختارهای اجتماعی پیشین و ایجاد ساختارهای اجتماعی جدید، اقدام می‌کردند.
- (۳) حفظ استقلال سیاسی و اقتصادی جوامع اسلامی - با اتکا به این قدرت در جهت از بین بردن مظاهر سکولار و غربی و حذف ساختارهای اجتماعی استعماری و ایجاد ساختارهای اجتماعی پیشین اقدام می‌کردند.

(۴) دولت‌های استعمارگر به کمک آنان توانستند از موفقیت حرکت‌ها و جنبش‌هایی که توسط بیدارگران اسلامی در حال شکل‌گیری بود، جلوگیری کنند - با اتکا به این قدرت در جهت از بین بردن مظاهر دینی و اسلامی و حذف ساختارهای اجتماعی پیشین و ایجاد ساختارهای اجتماعی جدید، اقدام می‌کردند.

۹۳۳- پیامد حکومت منورالفکران غرب‌زده در کشورهای اسلامی ..... است و آنان به دلیل ..... استقلال سیاسی و اقتصادی جوامع اسلامی را ..... و مقاومت‌های مردمی برای ..... را نیز سرکوب می‌کنند.

- (۱) استبداد تاریخی، قومی - وابستگی به کشورهای استعمارگر - مخدوش می‌سازند - قرار گرفتن در جایگاه کشورهای پیرامونی
- (۲) استبداد استعماری - وابستگی به کشورهای استعمارگر - مخدوش می‌سازند - حفظ هویت اسلامی خود
- (۳) استبداد تاریخی، قومی - نزدیک شدن به جایگاه کشورهای غربی - تخریب می‌کنند - قرار گرفتن در جایگاه کشورهای پیرامونی
- (۴) استبداد استعماری - رسیدن به جایگاه کشورهای غربی - تخریب می‌کنند - حفظ هویت اسلامی خود

۹۳۴- در هم ریختن نظم پیشین از سوی حکومت منورالفکران غرب‌زده به بهانه چه بود؟ و پیامد آن را کدام گزینه نشان می‌دهد؟

- (۱) رسیدن به جایگاه کشورهای غربی - در عمل اعتراض برخی از نخبگان این کشورها را که به شاخص‌های دولت‌های غربی چشم دوخته‌اند به وجود می‌آورد.
- (۲) اعتراض به جایگاه کشورهای پیرامونی - در عمل اعتراض برخی از نخبگان این کشورها را که به شاخص‌های دولت‌های غربی چشم دوخته‌اند به وجود می‌آورد.
- (۳) رسیدن به جایگاه کشورهای غربی - در عمل به جای رسیدن و نزدیک شدن به کشورهای غربی، خصوصیات کشورهای پیرامونی و استعمارزده را پیدا می‌کنند.
- (۴) اعتراض به جایگاه کشورهای پیرامونی - در عمل به جای رسیدن و نزدیک شدن به کشورهای غربی، خصوصیات کشورهای پیرامونی و استعمارزده را پیدا می‌کنند.

۹۳۵- پیامد عبارت «حکومت منورالفکران به جای رسیدن و نزدیک شدن به کشورهای غربی، خصوصیات کشورهای پیرامونی و استعمارزده را پیدا کردند.» را کدام یک از گزینه‌های زیر نشان می‌دهد؟

- (۱) این مسئله اعتراض برخی از نخبگان این کشورها را که به شاخص‌های دولت‌های غربی چشم دوخته‌اند به وجود می‌آورد.
- (۲) این مسئله اعتراض برخی از نخبگان این کشورها را از جهت سازمان‌دهی حرکت منورالفکران در چارچوب اندیشه‌های ناسیونالیستی به وجود می‌آورد.
- (۳) این مسئله اعتراض برخی از نخبگان این کشورها را از جهت گریز منورالفکران از بنیان‌های فکری اسلامی به وجود می‌آورد.
- (۴) این مسئله اعتراض برخی از نخبگان این کشورها را از جهت حذف ساختارهای پیشین از سوی منورالفکران به وجود آورد.

۹۳۶- کدام یک از گزینه‌های زیر پیامد شکل‌گیری جریان‌های چپ را در کشورهای اسلامی نشان نمی‌دهد؟

- (۱) اعتراضات آنان به حکومت‌های منورالفکران غرب‌زده از نوع اعتراضاتی است که طی قرن بیستم در کشورهای غربی نسبت به عملکرد اقتصادی نظام‌های لیبرالیستی و سرمایه‌داری شکل گرفت.
- (۲) نسل دومی از غرب‌زدگان در این کشورها به وجود می‌آید که با اعتراض به حرکت‌های سیاسی نسل اول می‌نگرند.
- (۳) روشنفکران چپ حرکت‌های اجتماعی خود را در چارچوب اندیشه‌های ناسیونالیستی و سوسیالیستی و مارکسیستی سازمان می‌دادند و برخی دیگر از رویارویی مستقیم با اندیشه و باور دینی مردم خودداری می‌کردند.
- (۴) اعتراض روشنفکران چپ به نسل اول از جهت گریز آنان از بنیان‌های فکری اسلامی و اسلام‌ستیزی آنان بود و برخی از آنان اندیشه‌های خود را در پوشش‌های دینی بیان می‌داشتند.

۹۳۷- کدام یک از گزینه‌های زیر در ارتباط با حرکت‌های اعتراض‌آمیز و روشنفکران چپ کشورهای مسلمان در دنیای دوقطبی قرن ۲۰ صحیح نیست؟

- (۱) اغلب در سایه حمایت‌های بلوک شرق قرار می‌گرفتند و برخی از حرکت‌های روشنفکران چپ حتی پس از فروپاشی بلوک شرق در کشورهای اسلامی به عنوان یک جریان اجتماعی تأثیرگذار، همچنان حضور داشتند.
- (۲) برخی از این حرکت‌ها توانستند از طریق کودتاهایی که مورد حمایت بلوک شرق بود به قدرت برسند و تا هنگام فروپاشی بلوک شرق در کشورهای اسلامی جاذبه داشتند.
- (۳) با فروپاشی بلوک شرق، غرب‌زدگان این جوامع دیگر بار درحاشیه اندیشه‌های لیبرالیستی غربی قرار گرفتند.

- (۴) روشنفکران چپ کشورهای اسلامی حتی در کشورهایی که زیر نفوذ غرب سرمایه‌داری قرار داشتند، به عنوان یک جریان اجتماعی تأثیرگذار همچنان حضور داشتند.

۹۳۸- کدام یک از گزینه‌های زیر در ارتباط با روشنفکری التقاطی صحیح است؟ و منظور از واژگان نسل اول و نسل دوم در عبارت «نسل دومی از غرب‌زدگان در این

کشورها به وجود می‌آید که با اعتراض به حرکت‌های سیاسی نسل اول می‌نگرند» چیست؟

- (۱) گروهی از روشنفکران چپ حرکت‌های خود را در چارچوب اندیشه‌های ناسیونالیستی، سوسیالیستی و مارکسیستی سازمان می‌دادند - نخستین بیدارگران اسلامی - منورالفکران غرب‌زده

- (۲) برخی از روشنفکران چپ از رویارویی مستقیم با اندیشه و باور دینی مردم خودداری می‌کردند و گاه اندیشه‌های خود را در پوشش‌های دینی بیان می‌داشتند - منورالفکران غرب‌زده کشورهای اسلامی - روشنفکران چپ کشورهای اسلامی

- (۳) برخی از آنان اندیشه‌ها و حرکت‌های اجتماعی خود را به صورت مکاتب الحادی آشکار، مطرح می‌کردند و گاه اندیشه‌های خود را در چارچوب اندیشه‌های ناسیونالیستی سازمان می‌دادند - نخستین بیدارگران اسلامی - روشنفکران چپ کشورهای اسلامی

- (۴) گروهی از روشنفکران چپ کشورهای اسلامی در سایه حمایت‌های بلوک شرق قرار می‌گرفتند و به عنوان یک جریان تأثیرگذار حرکت‌های اجتماعی خود را در چارچوب اندیشه‌های سوسیالیستی و مارکسیستی و لیبرالیستی سازمان می‌دادند - منورالفکران غرب‌زده - روشنفکران چپ کشورهای اسلامی

(داخل ۹۴)

۹۳۹- اعتراض نسل دوم غرب‌زدگان در کشورهای اسلامی به نسل اول از چه جهت است؟

- (۱) از نوع اعتراضاتی بود که طی قرن بیستم در کشورهای غربی نسبت به عملکرد سیاسی نظام‌های کمونیستی و سوسیالیستی شکل می‌گرفت که از بنیان‌های فکری اسلام فاصله گرفته بودند.

- (۲) به دلیل گریز آنان از بنیان‌های فکری اسلام یا اسلام‌ستیزی نیست، بلکه از نوع اعتراضاتی است که طی قرن بیستم نسبت به عملکرد اقتصادی نظام‌های لیبرالیستی و سرمایه‌داری شده است.

- (۳) به واسطه فاصله گرفتن آن‌ها از اسلام و اسلام‌ستیزی است و از نوع اعتراضاتی است که طی قرن نوزدهم در کشورهای غربی نسبت به عملکرد اقتصادی نظام‌های لیبرالیستی و سرمایه‌داری شکل گرفت.

- (۴) از جهت اسلام‌ستیزی یا گریز از بنیان‌های فکری اسلام نیست، بلکه از نوع اعتراضاتی است که طی قرن بیستم در کشورهای غربی نسبت به عملکرد سیاسی نظام‌های لیبرالیستی و سرمایه‌داری به وجود آمد.

۹۴۰- رهاورد حکومت منورالفکران غرب‌گرا در کشورهای اسلامی ..... است. آنان به دلیل .....، ..... کشورهای اسلامی را مخدوش می‌سازند و .....

- (۱) استبداد استعماری - ارتباط با کشورهای پیشرفته - استقلال نظامی و سیاسی - مقاومت‌های مردمی برای حفظ هویت اسلامی خود را سامان می‌دهند. (فارج ۹۲)

- (۲) استبداد تاریخی، قومی - ارتباط با کشورهای پیشرفته - استقلال اقتصادی و نظامی - مقاومت‌های مردمی برای حفظ هویت اسلامی خود را نیز سرکوب می‌کنند.

- (۳) استبداد تاریخی، قومی - وابستگی به کشورهای استعمارگر - استقلال سیاسی و اقتصادی - مقاومت‌های مردمی برای حفظ هویت ملی خود را سامان می‌دهند.

- (۴) استبداد استعماری - وابستگی به کشورهای استعمارگر - استقلال سیاسی و اقتصادی - مقاومت‌های مردمی برای حفظ هویت اسلامی خود را نیز سرکوب می‌کنند.

(فارج ۹۲)

۹۴۱- درهم ریختن نظم پیشین در حکومت منورالفکران غرب در کشورهای اسلامی به چه بهانه‌ای بود و در عمل چه وضعیتی پیدا کرد؟

- (۱) رسیدن به جایگاه کشورهای غربی - همچنان خصوصیت کشورهای پیرامونی و استعمارزده را داشتند.

- (۲) به رسمیت شناختن قومیت‌های مختلف در متن امت واحد اسلامی - همچنان خصوصیت کشورهای پیرامونی و استعمارزده را داشتند.

- (۳) حفظ هویت اسلامی خود - پذیرفتن هویت‌هایی که به اقتضای عملکرد استعماری جهان غرب برای آن‌ها پدید آمده بود.

- (۴) تشکیل قدرت واحد اسلامی و عزت جهان اسلام - با حمایت کشورهای غربی حکومت‌های سکولار را در جوامع خود تشکیل دادند.

۹۴۲- به ترتیب ویژگی مشترک و تفاوت منورالفکران با بیدارگران اسلامی در چه بود؟

- ۱) هر دو نسبت به کشورهای استعمارگر احساس خطر می‌کردند - منورالفکران برخلاف بیدارگران اصلاح را در بازگشت به اسلام نمی‌دانستند.
- ۲) هر دو خواستار اصلاح رفتار دولت‌های کشورهای مسلمان بودند - منورالفکران برخلاف بیدارگران اصلاح را در بازگشت به اسلام نمی‌دانستند.
- ۳) مفهوم امت واحد اسلامی برای هر دو گروه به رسمیت شناخته می‌شود - منورالفکران اصلاح را در تقلید از رفتار فرنگیان می‌دیدند؛ اما بیدارگران اصلاح رفتار دولت‌ها را دنبال می‌کردند.
- ۴) این دو گروه خطر غرب را بیشتر در رفتار سیاسی و اقتصادی آن می‌دیدند - بیدارگران متوجه خطر کشورهای غربی برای جوامع اسلامی بودند اما منورالفکران این خطر را احساس نمی‌کردند.

۹۴۳- قدرت حاکمان سکولار در کشورهای اسلامی چگونه بود؟ چه موقع جامعه جهانی صحنه تعاملات، گفتگوها و برخوردهای فرهنگی و تمدنی خواهد شد؟

- (فارج ۹۵- + درس ۷ یازدهم)
- ۱) اتکا به اعتقادات و پیشینه تاریخی - داشتن ابداعاتی در مواجهه با یکدیگر
  - ۲) وابسته به قدرت جهانی استعمار - حضور فعال فرهنگ‌های متفاوت در جامعه جهانی
  - ۳) عدم وابستگی به قدرت جهانی استعمار - از بین رفتن زمینه چالش و ستیز بین آن‌ها
  - ۴) وابستگی به اندیشه‌های سوسیالیستی و ناسیونالیستی - عدم پافشاری بر عقاید و ارزش‌های خود

۹۴۴- علت پیدایش هریک از موارد ذیل به ترتیب کدام است؟

- (دافل ۹۵- + درس ۸ و ۹ یازدهم)
- «شکل‌گیری نسل دوم غرب‌گرایان در کشورهای اسلامی»، «بازخوانی هویت خود در فرهنگ‌های معنوی از نگاه فرهنگ غربی» و «پیدایش اولین چالش جوامع غربی»
- ۱) عملکرد اقتصادی نظام‌های لیبرالیستی - توزیع جهانی فرهنگ غربی - ظهور سوسیالیسم
  - ۲) حرکت‌های اعتراض‌آمیز روشنفکران چپ - توزیع هدفمند علوم طبیعی و علوم انسانی - لیبرالیسم اولیه
  - ۳) ظهور جریان‌های چپ در کشورهای اروپایی - ترویج علوم انسانی غربی در کشورهای غیرغربی - ظهور لیبرالیسم
  - ۴) شکل‌گیری جریان‌های چپ در کشورهای شرقی - تثبیت مرجعیت علمی غرب - نادیده انگاشتن عدالت در حیات انسانی

۹۴۵- «اعمال مدیریت فرهنگی جهان در خدمت کانون‌های ثروت و قدرت»، «جلوگیری از موفقیت حرکت‌ها و جنبش‌هایی که توسط بیدارگران اسلامی در حال شکل‌گیری بود» و «تسهیل انتقال ثروت از کشورهای پیرامون به کشورهای مرکز توسط سرمایه‌گذاری مشترک و معاهدات بین‌المللی» به ترتیب مربوط به کدام موضوع می‌باشد؟

- (فارج ۹۳- + درس ۸ و ۱۰ یازدهم)
- ۱) امپراتوری فرهنگی - اقدام روشنفکران تحت حمایت حکومت‌های غربی - تقابل شمال و جنوب
  - ۲) چالش استعمارگر و استعمارزده - اقدام روشنفکران تحت حمایت حکومت‌های غربی - چالش بلوک شرق و غرب
  - ۳) نقش صنعت ارتباطات - اقدام منورالفکران تحت حمایت حکومت‌های استبدادی - تقابل مرکز و پیرامون
  - ۴) امپراتوری رسانه‌ای - اقدام منورالفکران تحت حمایت دول استعمارگر - چالش مرکز و پیرامون

درس چهاردهم: انقلاب اسلامی ایران؛ نقطه عطف بیداری اسلامی

۹۴۶- عبارات زیر به ترتیب با چه مفاهیمی ارتباط دارند؟

- (دافل ۹۵- + درس ۱۱ و ۱۲ یازدهم)
- «مباح دانستن همه امور در قیاس با خواست انسان»، «شکل‌گیری بر اساس عقاید و ارزش‌های اجتماعی» و «اموری که برای بقای اصل زندگی اجتماعی لازم است»
- ۱) اومانیزم - نظام اجتماعی - سیاست
  - ۲) مقبولیت - هویت اجتماعی - حاکمیت
  - ۳) سکولاریسم - جهان‌نفسانی - جهان اجتماعی
  - ۴) لیبرالیسم - هویت فرهنگی جهان اجتماعی - واجبات نظامی

(دافل ۹۶)

۹۴۷- کدام گزینه در رابطه با پیدایش انقلاب اسلامی درست نیست؟

- ۱) در حقیقت حاصل بازگشت جامعه به معرفت و آگاهی اسلامی، برای مقابله با آسیب‌هایی بود که از ناحیه غرب در عرصه‌های سیاسی، اقتصادی و فرهنگی به وجود آمد.
- ۲) با حرکت یک گروه و حزب پدید نیامد، بلکه یک انقلاب فراگیر مردمی بود که از متن روابط مردم با مرجعیت دینی پدید آمد و همه اقشار جامعه را دربرگرفت.
- ۳) انقلاب اسلامی با هزینه نزدیک به صد سال تجربه تاریخی انجام شد که حاصل رقابت با بیدارگران اسلامی، استبداد استعماری و رفتار روشنفکرانی بود که در حاشیه بلوک شرق و غرب عمل می‌کردند.
- ۴) در رویارویی با رژیم شاه هیچ وابستگی به بلوک شرقی نداشت و از آغاز، جهت‌گیری ضدآمریکایی و ضدصهیونیستی را در کنار موضع‌گیری ضدمارکسیستی اعلان کرد.

مسلمان نیز به موازات دوری از سنن دینی و اسلامی آسیب‌پذیرتر می‌شوند - قدرت نظامی، سیاسی، اقتصادی و جاذبه‌های دنیوی کشورهای غربی، دولتمردان و رجال سیاسی جوامع سیاسی را مرعوب و شیفته فرهنگ غرب می‌ساخت و این مسئله، عزت و استقلال کشورهای اسلامی را تضعیف می‌کرد.

تعامل اندیشمندان و عالمان دینی با دولت‌های سیاسی جهان اسلام اغلب بر اساس ضرورت حفظ امنیت بود فقاقت و عدالت دو مفهوم برتر فرهنگ اسلامی، اغلب در حاشیه مناسبات قدرت‌های قومی، مهاجر و ناتوان باقی مانده بود و نخستین بیدارگران کسانی بودند که به خطر جوامع توجه کردند.

نخستین بیدارگران کسانی بودند که به خطر جوامع غربی و خطری شیوه‌ای که دولت‌های اسلامی در برابر آنان داشتند توجه می‌کردند و در مقابل غرب حرکت‌ها و جنبش‌هایی انجام دادند.

حضور فعال عالمان دینی در مقابله با دولت تزاری روسیه و حرکت اصلاحی امیرکبیر نمونه‌هایی از نخستین حرکت‌های بیدارگران اسلامی درون ایران است و اقدامات سید جمال‌الدین اسدآبادی و شاگردان او در کشورهای اسلامی بخشی از بیداری اسلامی در سطح جهان اسلام است.

اقدامات سید جمال‌الدین اسدآبادی و شاگردان او نشان‌دهنده بخشی از بیداری اسلامی در سطح جهان اسلام است و مهم‌ترین ویژگی نخستین بیدارگران این است که متوجه خطر کشورهای غربی برای جوامع اسلامی بودند و استقلال اقتصادی و سیاسی جوامع مسلمان را می‌خواستند.

نسبت به کشورهای استعمارگر احساس خطر نمی‌کردند بلکه حضور سیاسی و اقتصادی آنان را یک فرصت می‌دانستند که این مورد از مهم‌ترین ویژگی نخستین بیدارگران نیست و از نظر آنان ضعف جوامع اسلامی دوری مسلمانان از عمل به سنن اسلامی است.

منورالفکران غرب‌گرا مفهوم امت و ملت اسلامی را منفور دانسته و در مقابل به ناسیونالیسم روی آورده بودند.

برخی از بیدارگران اسلامی قوت و قدرت جوامع غربی را نتیجه عمل کردن آن جوامع به دستورات اسلامی می‌دانستند و بسیاری از آنان به ابعاد این جهانی غرب جدید آگاهی کافی نداشتند.

با توجه به عبارت سؤال عبارت: «گروهی از آنان بر این عقیده بودند که در غرب، مسلمانان را دیدم و اسلام را ندیدم» مرتبط نیست.

بیدارگران نخستین، خطر غرب را بیشتر در رفتار سیاسی و اقتصادی آن می‌دیدند که این مورد با عبارت سؤال مرتبط نیست.

پیدایی گروهی به نام منورالفکران غرب‌زده پیامد عبور از فرهنگ اسلامی و پیوستن به فرهنگ غربی در کشورهای اسلامی و شکل‌گیری لژهای فراماسونری به موازات نخستین بیدارگران اسلامی می‌باشد.

از دیدگاه منورالفکران غرب‌زده بیداری به معنای عبور از فرهنگ اسلامی و پیوستن به فرهنگ غربی است اومانیسیم و روشنگری مدرن در ایران به واژه آدمیت و منورالفکری ترجمه شد و آنان بیش‌تر در لژهای فراماسونری سازمان می‌یافتند، از تأسیسات اولیه آن‌ها در ایران می‌توان به لژ آدمیت و لژ بیداری ایرانیان اشاره کرد.

گریز از سکولاریسم در جوامع غیرغربی به صورت بازگشت به سنت‌های قدسی و دینی آن جوامع ظاهر شد.

بحران زیست‌محیطی و چالش مربوط به آن ابتدا بر مدار رابطه انسان با طبیعت بود و به تدریج به حوزه‌های روابط انسانی و اجتماعی منتقل شد.

پیامد اجتماعی افول سکولاریسم در جوامع: بازگشت مهاجران ساکن کشورهای غربی به سوی هویت‌های دینی و تاریخی است و اجلاس هزاره ادیان در آغاز قرن ۲۱ در سازمان ملل نشانه افول سکولاریسم و اقبال معنویت می‌باشد.

اجلاس هزاره ادیان در آغاز قرن ۲۱ در سازمان ملل نشانه افول سکولاریسم و اقبال به معنویت می‌باشد.

بررسی گزینه‌ها:

(۱) درست - نادرست

(۲) نادرست (مهاجران ساکن کشورهای غربی را که طی قرن بیستم اغلب مقهور فرهنگ مدرن شده بودند، به سوی هویت دینی خود فراخواندند). - درست

(۳) نادرست (افول سکولاریسم و اقبال به معنویت، بازار معنویت‌های کاذب و دروغین را برای غارت میراث درهم‌یخته روشنگری مدرن رونق بخشید). - نادرست

(۴) درست - درست

انکار و تردید در روشنگری به منزله انکار و تردید در هویت معرفت‌شناختی جهان مدرن بود. دانشمندانی را که در اصل روشنگری علم مدرن تردید کردند، دانشمندانی می‌دانند که از اصول جهان مدرن عبور کرده‌اند و به فراسوی آن راه برده‌اند و به همین دلیل آن‌ها را پسامدرن می‌خوانند. سکولاریسم و دنیوی‌گرایی به ترتیب در حوزه‌های هنر، اقتصاد، سیاست و علم مطرح شد و فرهنگ خاص هر یک از این حوزه‌ها، سکولار و دنیوی شد اما فرهنگ عمومی جامعه غربی، آن هم در محدوده زندگی خصوصی، همچنان دینی باقی ماند.

بررسی گزینه‌ها:

(۱) درست - نادرست

(۲) نادرست - نادرست

(۳) نادرست - درست

گریز و رویگردانی از سکولاریسم، مهاجران ساکن کشورهای غربی را که طی قرن بیستم اغلب مقهور فرهنگ مدرن شده بودند، به سوی هویت دینی خود فراخواند. اصالت بخشیدن به انسان دنیوی و این جهانی (اومانیسیم) در طول قرن بیستم، به پوچ‌گرایی (نیپیلیسم)، یأس و ناامیدی و به مرگ آرمان‌ها و امیدها منجر شد.

نخستین رویارویی‌های غرب متجدد با جهان اسلام هنگامی رخ داد که قدرت‌های سیاسی جهان اسلام، علی‌رغم رعایت ظواهر اسلامی، استبدادهای قومی و قبیله‌ای بودند و عالمان دینی، اغلب بر اساس ضرورت حفظ امنیت با آن‌ها تعامل می‌کردند.

علت آسیب‌پذیری بیشتر دولت‌های کشورهای مسلمان نسبت به کشورهای غربی: فقاقت و عدالت دو عنصر برتر در فرهنگ اسلامی، اغلب در حاشیه مناسبات قدرت‌های قومی، مهاجر باقی مانده بودند. دولت‌های کشورهای

۱۹۳۷] اغلب در سایه حمایت‌های بلوک شرق قرار می‌گرفتند و برخی از حرکت‌های روشنفکران چپ پس از فروپاشی بلوک شرق در کشورهای اسلامی جاذبه خود را از دست دادند.

۲۹۳۸] برخی از روشنفکران چپ از رویارویی مستقیم با اندیشه و باور دینی مردم خودداری می‌کردند و گاه اندیشه‌های خود را در پوشش‌های دینی بیان می‌داشتند.

۲۹۳۹] اعتراض نسل دوم غرب‌زدگان در کشورهای اسلامی به نسل اول به دلیل گریز آنان از بنیان‌های فکری اسلام یا اسلام‌ستیزی نیست، بلکه از نوع اعتراضاتی است که طی قرن بیستم نسبت به عملکرد اقتصادی نظام‌های لیبرالیستی و سرمایه‌داری شده است.

۴۹۴۰] رهاورد حکومت منورالفکران غرب‌گرا در کشورهای اسلامی استبداد استعماری است. آنان به دلیل وابستگی به کشورهای استعمارگر، استقلال سیاسی و اقتصادی کشورهای اسلامی را مخدوش می‌سازند و مقاومت‌های مردمی برای حفظ هویت اسلامی خود را نیز سرکوب می‌کنند.

۱۹۴۱] درهم ریختن نظم پیشین در حکومت منورالفکران غرب در کشورهای اسلامی به بهانه رسیدن به جایگاه کشورهای غربی انجام گرفت، اما در عمل این کشورها به جای رسیدن به کشورهای غربی همچنان خصوصیت کشورهای پیرامونی و استعمارزده را داشتند.

۲۹۴۲] نقطه اشتراک: هر دو خواستار اصلاح رفتار دولت‌های کشورهای مسلمان بودند / نقطه تمایز: منورالفکران برخلاف بیدارگران اصلاح را در بازگشت به اسلام نمی‌دانستند.

۲۹۴۳] قدرت حاکمان سکولار در کشورهای اسلامی وابسته به قدرت جهانی استعمار بود و هنگامی که جامعه جهانی عرصه حضور فعال فرهنگ‌های متفاوت باشد جامعه جهانی صحنه تعاملات، گفتگوها و برخوردهای فرهنگی و تمدنی خواهد شد.

۳۹۴۴] شکل‌گیری نسل دوم غرب‌گرایان در کشورهای اسلامی: ظهور جریان‌های چپ در کشورهای اروپایی / بازخوانی هویت خود در فرهنگ‌های معنوی از نگاه فرهنگ غربی: ترویج علوم انسانی غربی در کشورهای غیرغربی / پیدایش اولین چالش جوامع غربی: ظهور لیبرالیسم

۴۹۴۵] اعمال مدیریت فرهنگی جهان در خدمت کانون‌های ثروت و قدرت: امپراتوری رسانه‌ای / جلوگیری از موفقیت حرکت‌ها و جنبش‌هایی که توسط بیدارگران اسلامی در حال شکل‌گیری بود: اقدام منورالفکران تحت حمایت دول استعمارگر / تسهیل انتقال ثروت از کشورهای پیرامون به کشورهای مرکز توسط سرمایه‌گذاری مشترک و معاهدات بین‌المللی: چالش مرکز و پیرامون

۴۹۴۶] مباح دانستن همه امور در قیاس با خواست انسان: لیبرالیسم / شکل‌گیری بر اساس عقاید و ارزش‌های اجتماعی: هویت فرهنگی جهان اجتماعی / اموری که برای بقای اصل زندگی اجتماعی لازم است: واجبات نظامی

۳۹۴۷] انقلاب اسلامی با هزینه نزدیک به صد سال تجربه تاریخی انجام شد که حاصل رقابت با منورالفکران غرب‌زده، استبداد استعماری و رفتار روشنفکرانی بود که در حاشیه بلوک شرق و غرب عمل می‌کردند.

۴۹۲۸] مانند نخستین بیدارگران اسلامی، خواستار اصلاح رفتار دولت‌های کشورهای مسلمان بودند و اصلاح را در بازگشت به اسلام می‌دانستند که این مورد با ویژگی‌های منورالفکران مرتبط نیست و علت این‌که خود را منورالفکر می‌خواندند این است که زیرا در ایران اومانیسیم را به آدمیت و روشنگری مدرن را به منورالفکری ترجمه می‌کردند.

۲۹۲۹] شباهت ویژگی‌های منورالفکران غرب‌زده با نخستین بیدارگران این است که خواستار اصلاح رفتار دولت‌های کشورهای مسلمان بودند - رضاخان، امان‌الله‌خان، آتاتورک نمونه‌هایی از قدرت‌های سکولاری بودند که آرمان‌های منورالفکران غرب‌زده را با حمایت و قدرت دولت‌های غربی دنبال می‌کردند.

۴۹۳۰] آنان در ایران، ناسیونالیسم را به ملی‌گرایی و در کشورهای دیگر به شعوبیت و قومیت ترجمه کردند و مفهوم امت اسلامی برای منورالفکران مفهومی بی‌معنا یا منفور بود که این مورد با امت اسلامی در دیدگاه منورالفکران غرب‌زده صحیح می‌باشد - بسیاری از آنان اتحاد ملل اسلامی، وحدت امت اسلامی یا تشکیل قدرت واحد اسلامی را دنبال می‌کردند و قومیت‌های مختلف را به رسمیت می‌شناختند.

۳۹۳۱] مفهوم اصلاح از دیدگاه نخستین بیدارگران اسلامی و منورالفکران غرب‌زده: بازگشت به اسلام و در تقلید از رفتار فرنگیان / ترجمه ناسیونالیسم در ایران و در کشورهای دیگر: ملی‌گرایی و شعوبیت و قومیت / فرصت از دیدگاه منورالفکران غرب‌زده: حضور سیاسی و اقتصادی کشورهای استعمارگر

۴۹۳۲] پیامد حمایت‌های دولت‌های استعمارگر از منورالفکران برای دولت‌های غربی: دولت‌های استعمارگر به کمک آنان توانستند از موفقیت حرکت‌ها و جنبش‌هایی که توسط بیدارگران اسلامی در حال شکل‌گیری بود جلوگیری کنند - پیامد اتکا به قدرت جهانی استعمار برای رضاخان در ایران: با اتکا بر این قدرت در جهت از بین بردن مظاهر دینی و اسلامی و حذف ساختارهای اجتماعی پیشین و ایجاد ساختارهای اجتماعی استعماری جدید، اقدام می‌کردند.

۲۹۳۳] پیامد حکومت منورالفکران غرب‌زده در کشورهای اسلامی استبداد استعماری است. آنان به دلیل وابستگی به کشورهای استعمارگر، استقلال سیاسی و اقتصادی جوامع اسلامی را مخدوش می‌سازند و مقاومت‌های مردمی برای حفظ هویت اسلامی خود را نیز سرکوب می‌کنند.

۳۹۳۴] درهم ریختن نظم پیشین از سوی حکومت منورالفکران غرب‌زده به بهانه رسیدن به جایگاه کشورهای غربی بود و پیامد آن: در عمل به جای رسیدن و نزدیک شدن به کشورهای غربی خصوصیات کشورهای پیرامونی و استعمارزده را پیدا می‌کنند.

۱۹۳۵] حکومت منورالفکران به جای رسیدن و نزدیک شدن به کشورهای غربی، خصوصیات کشورهای پیرامونی و استعمارزده را پیدا کردند. این مسئله اعتراض برخی از نخبگان این کشورها را که به شاخص‌های دولت‌های غربی چشم دوخته‌اند به وجود آورد.

۴۹۳۶] اعتراض روشنفکران چپ به نسل اول از جهت گریز آنان از بنیان‌های فکری اسلامی و اسلام‌ستیزی نیست بلکه از نوع اعتراضاتی است که طی قرن بیستم در کشورهای غربی نسبت به عملکرد اقتصادی نظام‌های لیبرالیستی شکل گرفت.